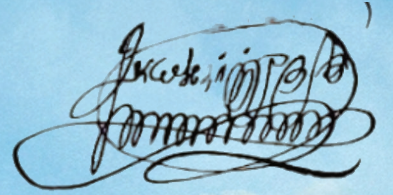

פרדס חנוך בבית רוזין

לחקר וגלוי גנזי רבוה"ק לבית רוזין זיע"א ולמעלה בקודש גליזין ס"ה שנה ו' חודש תשרי תשפ"ז

זרע קודש מחצבתה'

תולדות הרה"ק רבי דוד טווערסקי מבאהוש זיע"א

בגדי קודש'

רוז'ינער
שניפצל
מהו?

מקום שחתפללו אבות'

קלויז הגדול בעיר סאדיגורא במלחמת עולם הראשונה

תוכן העניינים

- ב מאמר המערכת
- ג מכתבים למערכת
- ד ליקוט כתי"י דברי תורה מהרה"ק רבי יצחק מביאן זיע"א על חודש תשרי
- ה סיפורים על רבוה"ק מכ"ק מרן האדמו"ר מאמשינוב שליט"א
- ו סיפורים מרבוה"ק זיע"א מפי כ"ק האדמו"ר רבי משולם פייש מטאהש זצ"ל
- ז ד"ת וסיפורים ממרן המלאך זיע"א מפי רבוה"ק זיע"א
- ח תולדות הרה"ק רבי דוד טווערסקי מבאהוש זיע"א
- ט רוז'ינער שניפצל מהו?
- י חתונת הרה"ק רבי מנחם נחום מביאן זיע"א בעיר הוסיאטין
- יא הסתלקותו של הרה"ק רבי אהרן מסדיגורה זיע"א
- יב קלויז הגדול בעיר סאדיגורא במלחמת העולם הראשונה
- יג כתבי חסידים הראשונים - על עניני תשרי
- יד קלויזען דחסידי באיאן - מאמר אחרון

מזל מאזניים

ברוב שבח הודיה להשי"ת על כל החסד אשר עשה עושה ויעשה עמנו, בפרט בהרחבת גבולי הקדושה כאשר יש לנו הזכות לרומם ולהדר דברי אבותינו ורבותינו זיע"א ולגלות את האור הטמון ולפרסמו ברחבי תבל.

בימים הנוראים, כל באי עולם עוברין לפניך כבני מרום, מתפללים לשנה טובה ולשנת גאולה וישועה וכדו'. ידוע מספרים קדמונים שבר"ה דנים את כל בני אדם, ולוקחים המצוות והעבירות, הזכיות והחובות, ושמים אותם על מאזניים וכו', וכל אחד מתפלל שצד המצוות יהיה מלא. רבוה"ק זיע"א פעלו כל ימי חייהם להתקת הדינים, כאשר אמרו על מרן הרה"ק רבי שלום שכנא מפרהאביטש זיע"א שרק להזכיר את שמו בלבד זה כבר המתקת הדינים בשורשם, וכידוע בצד ימין הרומז על חסד שם מונחים המצוות, ומתחננים לפני מלכו של עולם שהימין והחסד יהיה לראש ויגבור, וכל פינות שפונים יהיו לימין, ונזכה לשנה טובה וברכה.

אצל רבוה"ק זיע"א לא רק בחודש תשרי היו בהשראה זו, אלא כל השנה כולה היו חיים את זה להיות בצד ימין, וכלשון קדשו של הרה"ק רבי מרדכי שלמה מבאיאן זיע"א בשנת תשכ"ד: תשרי מזל מאזניים, על שתי כתפיו לזכרון, (שמות כח, יב) יעזור השי"ת שיהא הימין גובר. כמו שידעו החסידים איך הרה"ק היה אומר המילה 'שמאל' בכזה יראה, וראו שחי בעולם רק של 'ימין', רק של המתקת הדינים.

ויעזור הקב"ה שכל אחד ואחד יזכה לשנה טובה ומתוקה לראות בנים ובני בנים עוסקים תורה ובמצוות שיהיה רק חסדים גלויים, כתיבה וחתימה טובה וימלא ה' כל משאלות ליבנו לטובה ולברכה אכ"ר.

אלה דברי חברי אכ"ר ש"ח אבירים

למערכת הגיעו תגובות רבות מאת הקוראים החשובים ובו הביאו הערות והארות. נביא כאן חלק מהמכתבים, ובעז"ה בעתיד נביא עוד מכתבים ותגובות. תודתנו לכל אחד ואחד שהקדיש מזמנו היקר ושלה את דברו, זכות הרבים תלוי בו ותגן עליו בכל מילי דמיטב.

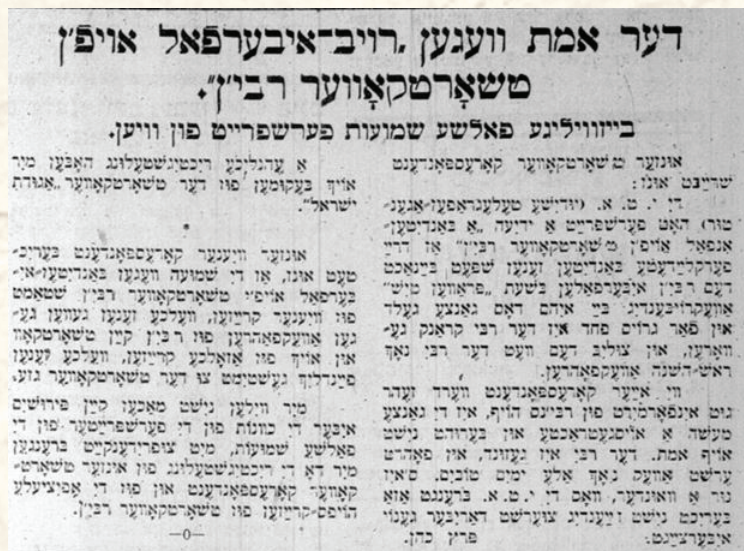
מכתב א' ~~~~~

שלום וברכה

לפני כמה חדשים הבאתם מכמה עיתונים אודות מעשה אחד דכאשר היה אדמו"ר הק' בטשארטקוב פרצו גנבים בתוך ביתו ולקחו הרבה כסף וכו'. אמנם יש לציין שבעיתון טאגבלאט פירסמו הכחשה שלא היה דברים מעולם ואנשי דלא מעלי בדו הסיפור מליבם.

בברכה והצלחה, כתיבה וחתימה טובה

ישראל פרידמאן

הכחשה בעיתון טאגבלאט

ציור במוזיאון בויען

מכתב ב' ~~~~~

לכבוד המערכת החשוב,

יש"כ על הגליון הנפלא קנקן חדש מלא ישן מתורתם וקורות הימים של הצדיקים מממלכת בית רוז'ין זיע"א.

בגליון של חדש אלול אתם דנין על שלשה ציורים המיוחסים לאדמוה"ז מס"ג זיע"א.

ראיתי תמונה שנמצאה באיזשהו מוזיאון בויען שעליו כתוב 'ציור מהרב אברהם יעקב מסאדיגורא בשנת תרכ"א נעשה ע"י אלדאף אבעל'.

האם אפשר לסמוך על ציור זה, מצורף תמונות הציור.

בברכה מרובה,

בנימין וועסט

מדור דברי תורה מרבנו "ק"י זיע"א שעוד לא שיזפתן העין

כת"י תורות הרה"ק רבי יצחק מבאיאן זיע"א

על הודש תשרי

מה שקבלו למטה, זאג איך מ"ה ז"א אז א מענטש איז בא זעך גאהר נישט דורך דעם איז קיבלו למטה איז מען מקבל פון הונטין אין דאס איז קימו למעלה דאס האט א קיום למעלה מה שקיבלו למטה. וואס מען איז מקבל פון הונטין אין מען הייבט דאס הויף דאס האט א עליה, עד ד"א אין דאס האט א קיום לעולם ועד. דער אמת איז ז"א דרשו ד' בהמצאו קראוהו בהיותו קרוב עשי"ת ז"א ווער שמיסט שבת תשובה. דרשו ד' דארף מען דורש זיין דעם אויבירשטין בהמצאו בה' מצאו מען זאל גיפנין דיא ה', כי בי"ה ד' צור עולמים עוה"ז נברא בה', זאגט דא גמרא מ"ט תליא כרעי ה' זהו הדר בתשובה מעיילי ליה, וליעול בהך דאס איז דער פתח התשובה, הבא לטהר מסייעין אותו. דאס זאג איך דרשו ד' בכדי בהמצאו ב"ה מצאו מען זאל קאנין גיפנין דעם פתח מען זאל קאנין אריין גייען אין דעם פתח התשובה. מען דארף דער צי האבין סייעתא דשמיא, הבא לטהר מסייעין אותו מען מאכט איהם א באזונדער פתח ער זאל קאנין אריין גייען. דער אמת איז זאג איך, דרשו ד' בהמצאו, א מענטש דארף זעהן ער זאל זיך מקדש ומטהר זיין אלע איברים מען זאל מטהר זיין דעם מוח מען זאל נישט האבין קיין מחשבות זרות הבא לטהר מסייעין אותו. מען דארף בעטן דעם אויבירשטין ער זאל העלפין מען דארף דער צי האבין א סיוע אין סייעתא דשמיא, ווארים וואס קאהן א מענטש אליין אז מען בעט דעם אויבירשטין העלפט ער. דרשו ד' אז מען איז דורש אין יעדיר זאך דעם אויבירשטין איז בהמצאו גיפניט מען דעם אויבירשטין חיות אין יעדיר זאך. דער לייכט דאס איהם דיא ויליגען זעהיט ער דעם פתח קען ער צי קומען, איז קראוהו בהיותו קרוב איז ער שוין נאהנט, קומט ער וואס א מאל נאנטער. שבת תשובה ז"א דרשו ד' בהמצאו ב"ה מצאו כי בי"ה ד' צור עולמים עוה"ז נברא ביו"ד, ועוה"ז נברא בה', שבת איז מען עוה"ב. ז"א דיא יו"ד פון דער נקודה קען מען מאכין אלע אותיות פון א נקודה קען מען אלדינגס מאכין מען קען אלדינגס מתקן זיין מען קאהן אלדינגס פאררעכטן.

שבת תשובה זאג איך המאור שבה מחזירו למוטב, דעריך דעם לעכטיקייט פון שבת איז תשובה מחזירו למוטב צים טוב.

בעזרת השי"ת ר"ה תרס"ב

שהי' בר מצו' עט"ר כ"ק הרב דוב שליט"א

דער ערשטער שבת פינים יאהר זאג איך דארף א מענטש זיך ממשיך זיין חיות מיט לעכטיקייט אויף א גאנץ יאהר. בראשית ירא שבת.

בדמיון חיי, זאג איך כי הדם הוא בנפש יכפר, בדמיון חיי זאג איך, חיי בגימ' כ"ח בדמיון חיי דם הברית. מען דארף זעהן אריין ברענגן דעם אלופו של עולם, סע זאל זיין אדם, דאס זאג איך בדמיון חיי, חיי בגימ' כ"ח, כ"ח מ"ה. מ"ה איז אד"ם, דער עיקר איז בדמיון חיי אין אלדינגס זאל זיין דאס חיות. כי הדם הוא בנפש יכפר, נפש ח' הוא שמו. דער עיקר איז מען אל אריין בראנגן דעם אלופו של עולם סע זאל זיין אדם קען מען זיך מקרב זיין, אדם כי יקריב מכם קרבן לד'. בדמיון חיי זאג איך דם הברית איז זכה יתיר יהבין לי בדמיון חיי כי הדם הוא בנפש יכפר נפשו צרורה בצרור החיים.

לשבת תשובה תרנ"ט

שובה ישראל עד ד"א. איטליכער יוד זאג איך ער זאל אים קערין דיא ישראל עד ד"א, מען זאל קענין צי קומען עד ד"א. ווארים כי כשלת בעוונך. מען דארף זעהן מען זאל אומקערין דיא ישראל, ישראל ווערין אהן גיריפען דיא ניה"ק מען זאל צי קומען עד ד"א אהן א שום מסך המבדיל, כשלת בעוונך דער גאנצער מכשול איז דורך דעם עון, דארף מען זעהן מען זאל אומקערין דיא ישראל סע זאל זיין עד ד"א אהן א שום מסך המבדיל. שובו אלי ואשובה אליכם, שובו אלי ז"א שובה ישראל עד ד"א איז ואשובה אליכם. איז אלקיך וועט ער ווערין אהן גירופין אלוקיך, ואתה קדוש יושב תהלות ישראל, וועט ער ווערין אהן גירופין אלקי ישראל.

קימו וקבלו היהודים עליהם ועל זרעם, זאגט דיא גמרא קיימו למעלה מה שקיבלו למטה. ז"א וואס א מענטש איז מקבל פון הונטין איז קימו למעלה. דאס האט א קיום אין דאס האט א עלי',

שבת תשובה תרס"ב

שובה ישראל עד ד"א. שובה ישראל ז"א מע דארף אים קערין דיא ישראל דיא ניה"ק עד ד"א, סע שטייט אז נשמות ישראל חצובות מתחת כס"כ ית'. איטליכער יוד איז חלק אלקי ממעל, שובה ישראל עד ד"א, גדולה תשובה שמגעת עד כסה"כ. שובה ישראל זאג איך שובה איז ש"ב ו"ה, וא"ו איז אהבה ה' איז יראה. דיא תשובה דארף זיין מיט אהבה ויראה. שובה ישראל ז"א בכל דרכיך דעהו והוא יישר אורחותיך, דעהו ז"א דע ה"ו דאס זאג איך שב ו"ה עד ד"א, עד איז דע עד כסה"כ, ועד בכלל דע בכלל מע דארף זעהין אלדינגס זאל האבין התחברות, דע בכלל דעת איז להתחברות וחברת את האוהל להיות אחד, אוהל שכן באדם מע זאל זיך מדבק זיין אין דעם אין סוף, ואתם הדבקים בד"א. דאס ז"א שובה ישראל שב ו"ה, וא"ו איז אהבה בגימ' אחד איז אלקיך אוהל שכן באדם בכל דרכיך דעהו דע ה"ו, איז והוא יישר אורחותיך, והוא בגימ' ח"י, דער אמת ז"א שובה ישראל ש"ב ו"ה אז דיא תשובה איז בדו"ר איז עד ד"א. שובה אלי ואשובה אליכם. שובה ישראל עד ד"א איז אלקיך. ואשובה אליכם. דער אמת איז ז"א, שובה ישראל עד ד"א. ועתה ישראל מה ה"א שואל מעמך, שובה ישראל, ועתה ישראל אין ועתה אלא תשובה, שב ו"ה. ועתה ישראל אין ועתה אלא תשובה, שב ו"ה, ועתה עת ו"ה, עשי"ת איז דער זמן וואס מע זאל אומקערין, ו' ה', דרשו ה' בהמצאו קראוהו בהיותו קרוב, אימתי בעשי"ת. עשי"ת איז דער זמן גורם מע זאל אים קערין שב ו"ה, דאס איז דיא אמתית תשובה דארף יעדיר יוד זעהין ער זאל זיין בא זעך באמת ציבראכין, ער זאל באמת חרטה האבין ער זאל מתקן זיין אלע מדות רעות. ועתה ישראל מה, מה אדם ותדעוהו, ועתה ישראל מה, דאס איז ד"א שואל מעמך מ"ה בגימ' אדם, דאס איז ד"א שואל מעמך, מע זאל זיין א אדם בשלימות, מה ז"א מע זאל זיין בא זעך גאר נישט, דאס איז ד"א שואל מעמך. ועתה ישראל ועתה איז עת ו"ה אז מע טיט תשובה סע איז אלדינגס בשלימות איז ישמחו השמים ותגל הארץ, דער עיקר ז"א דארף א מענטש זעהין ער זאל זיין א סור מרע ועשה טוב. ועתה ישראל, ראו עתה כי אני אני הוא ואין אלקים עמדי, ראו עתה, אין עתה אלא תשובה, רא"ו איז אותיות או"ר. אז מע טיט תשובה ווערט לעכטיג דורך דעם לעכטיקייט פין דער תשובה, זעהיט מען כי אני אני הוא, דעו כי ד"א הוא עשנו דעת איז חכמה כ"ח מ"ה, אז א מענטש איז בא זעך ציבראכין דאס איז דיא חכמה דאס איז דער כח פין דעם מענטשין דער עיקר איז ז"א מע דארף זעהין דער כח הקדושה זאל זיין פין אלקיו. ושומר ידו מעשות כל רע, ושומר ידו מע דארף אפ היטין דעם כח דעם כח הקדושה מעשות כל רע דורך ועתה ישראל עת ו"ה איז ועתה יגדל נא כח ד' כאשר דברת לאמור קחו עמכם דברים ושובו אל ד' אמרו אליו.

עשי"ת זאג איך איז יו"ד אזוי ווי א איז"ד איז דאס קלענסטע אות אין מע קאהן דערפין מאכין אלע אותיות, אזוי עשי"ת ז"א מ קאהן תמיד בפרט עשי"ת קען יעדיר יוד תשובה טאהן ער זאל מתקן זיין וואס ער האט פוגם גיווען, אין לך דבר שעומד בפני התשובה.

שבת תשובה תרע"א

שבת תשובה זאג איך רצית ד' ארצך שבת שבות יעקב, שבת תשובה ז"א איז רצית ד' ארצך, שב"ת אותיות שב"ת. שבת תשובה ז"א שבות יעקב, רצית ד' ארצך ז"א ואד יעלה מן הארץ והשקה את כל פני האדמה שבת תשובה ז"א שובה ישראל עד ד"א, שוב"ה ז"א ש"ב ו"ה, דאס ז"א ואד יעלה מן הארץ, וה' יעלה מן הארץ, רצית ד' ארצך שבת שבות יעקב, ואד יעלה ז"א וא"ד יעלה מן הארץ, עשי"ת ז"א א"ד איז וה' יעלה מן הארץ, דאס ז"א ש"ת, ושבת עד ד"א, שובה ישראל עד ד"א, ואד יעלה מן הארץ והשקה את כל פני האדמה, דער עיקר איז ז"א אזוי וויא ואד יעלה מן הארץ, אזוי וויא דיא אתעדל"ת, אזוי איז רצית ד' ארצך והשקה את כל פני האדמה ז"א וכפר אדמתו עמו, דער אמת איז ז"א דרשו ד' בהמצאו קראוהו בהיותו קרוב, דרשו ד' בהמצאו ז"א בה' מצאו, דאס ז"א רצית ד' ארצך, אזוי וויא סע שטייט אין זוהר על זאת יתפלל כל חסיד אליך לעת מצוא על זא"ת ז"א רצית ד' ארצך דאס ז"א ראו עתה, כי אני אני הוא, ראו ז"א מיט דעם לעכטיקייט, עתה אין ועתה אלא תשובה רא"ו עתה ז"א מיטין אור התשובה זעהיט מען כי אני אני הוא, ראו עתה ז"א עת ה' על זא"ת יתפלל כל חסיד אליך לעת מצוא דרשו ה' בהמצאו בה' מצאו, דאס ז"א שובה ישראל עד ד"א ועד בכלל, ד"ע בכלל, זאג איך, בכל"ל איז כ"ל ל"ב דער עיקר איז סע זאל זיין מיטין גאנצין הארץ לב אחד לאביהם שבשמים דאס ז"א דדע בכל"ל כ"ל ל"ב. וידעת עם לבבך דאס ז"א שובה ישראל עד ד"א דע ד"א סע זאל האבין התחברות ד"א ואתם הדבקים בד"א חיים כולכם היום. ואד יעלה מן הארץ ז"א ואתם הדבקים בד"א, והשקה את כל פני האדמה חיים כולכם היום דאס ז"א שובה ישראל עד ד"א. גדולה תשובה שמגעת עד כסה"כ, איטליכער יוד איז חלק אלקי ממעל, דאס ז"א שובה ישראל עד ד"א, גדולה תשובה שמגעת עד כסה"כ, ושב ורפא לו, מי ירפא לך מ"י ז"א איז ירפא התחברות פי וכם"א לך. דער עיקר איז ז"א שובה ישראל עד ד"א איטליכער יוד דארף זעהין ער זאל מתקן זיין דיא מדות, שובה ישראל מע זאל אים קערין דיא ניה"ק עד ד"א, שובה ישראל ז"א ש"ב ו"ה מע דארף זעהין אלדינגס מתקן זיין מע זאל אים קערין במחשבה דיבור ומעשה.

שובה ישראל עד ד"א ז"א שב וה' בכל דרכיך דעהו והוא יישר אורחותיך בכל דרכיך דעהו ז"א דע ה"ו אין איטליכער זאך איז דא דער דרך הטוב, דאס ז"א בכל דרכיך דעהו דע ה"ו ואד יעלה מן הארץ והוא יישר אורחותיך והשקה את כל פני האדמה.

דער עיקר ז"א שובה ישראל עד ד"א, קחו עמכם דברים ושובו אל ד' אמרו אליו קחו עמכם עם כ"ל, מיט דער כלי קען מען נעמין דברים ושוב אל ד'. דער עיקר איז מע זאל מתקן זיין דיא כלים קען מען נעמין דברים ושוב אל ד'. דבר"ם ז"א איז נ"ר אח"ד מע זאל מחבר זיין דער נר"ן זאל זיין אח"ד ושובו אל ד', דאס ז"א ועתה ישראל מה ד"א שואל מעמך, ועתה ז"א עת ו"ה, מ"ה

עצת ד' ז"א צדיקים זענען דיא יועצים פין דעם אייבירשטין, דער אייבירשטיר טיט זעהיר רצון, צדיק מושל ביראת אלקים, לעולם תעמוד דערויף שטייט דיא וועלט, דאס איז דער יסוד פין דער וועלט, וצדיק יסוד עולם, מחשבות לבו לדור ודור, דיא מחשבה, דער רצון פין דער אייבירשטין איז לדור ודור אז דער צדיק זאל זיין צים דור, ער זאל זיין דער צינור וואס דורך איהם זאל געהין דיא שפע אין דער וועלט אריין, דעם אייבירשטינס רצון איז אז דער צדיק הדור זאל בעטן פאר יודען אין דער מיט טוט ער דעם אייבירשטינס רצון, עצת ד' היא תקום מחשבות לבו לדור ודור, הן דיא צדיקים וואס זענען אויף דעם עולם, הן דיא צדיקים וואס זענען אויף יענים עולם אויף יעניר וועלט זאג איך זייא זענען דעם אייבירשטינס יועצים זייא זענען דאך בית דין של מעלה דורך זעהיר זכות.

ליל ד' הוהמ"ם אושפיזא של אהרן

היינט איז אהרנ'ס אושפיזא. אהרן איז חסד. דער אייבירשטיר זאל העלפן סע זאל נשפע ווערין חסדים אויף יודען ז"א, נוטל חלק בראש אין ז"א אין כה תברכו את בני".

סע איז נאך גיטא אזא מצוה מע זאל זיא טיען מיט התעוררות אזוי וויא סוכה מע טיהט זיא זיך מיט אלדינגס מיט אכילה מיט שתיה אין מיט שלאפין שינה, כנשר יעיר קנו, קן וא"ו, סע מלא חיות מיט שינה ז"א המעורר ישנים, כנשר יעיר קנו מאכט רש"י לעורר את בניו, סוכה ז"א איז מעורר דיא נקודה וואס בא יעדן יודען איז דא ווערט זיא דער לייכט ווארים מע טיהט זיך דאס מיט אלע דברים הגשמיים, דער סכך דער אור מע איז שואף אור, אור ז"א איז אור יו"ד סע ווערט דער לייכט דיא נקודה. חלקי ד' אמרתי לשמור דבריך, אמרת יו"ד אין אור יו"ד סע ווערט דער לייכט דיא נקודה, דורך דער מצוה סוכה ז"א קען מען הויף אייבין אלעז אכין וואס זייא זענען פין הונטין, מע טיט זיך דאס מיט אלע דברים הגשמיים מיט אכילה מיט שתיה אין ישיבה איז אויך א מצוה, הריעו תחתיות ארץ גאהר פין הונטין דארף מען עס אויך מעורר זיין, דער אייבירשטיר זאל העלפן ותהי' רק למעלה ולא תהי' למטה.

ליל שמ"ע תרנ"ט

שמ"ע זאג איך ואת כל חשק שלמה אשר חפץ לעשות, את לרבות את כל חשק שלמה מלך שהשלום שלו, מע דארף מרבה זיין דעם חשק צום מלך שהשלום שלו, אשר חפץ לעשות מע דארף זעהין מע זאל האבין רצון מע זאל מתקן זיין כדי מע זאל זיך מאכין כלום מע זאל מקבל זיין דיא השפעה אין דאס ז"א איז דער חשק לשמה שהשלום שלו, דאס וויל דער אייבירשטיר אז יודען זאלן מקבל זיין דיא השפעה, את כל חשק שלמה, א"ת ז"א דיא אותיות התורה, איטליכער יוד האט א אות אין דער תורה, א"ת כל אללע אותיות התורה דאס איז חשק שלמה תקרב אחד

איז ד"א שואל מעמך א"ת מה אלא מאה, דאס ז"א קחו עמכם דברים ג"ר אח"ד, נר אחד נר למאה דאס ז"א ועתה אין ועתה אלא תשובה, מה ד"א שואל מעמך, אל תקרי מה אלא מאה נר אחד נר למאה.

לשבת תשובה תרע"ג

שבת תשובה זאג איך שבת שבות יעקוב שבת ז"א שבת, שבת תשובה זאג איך שבות יעקוב, שובה ישראל עד ד"א, דער עיקר ז"א שובה ישראל מע זאל איהם קערין ישראל דיא ניה"ק עד ד' אלקיך ועד בכלל. דרשו ד' בהמצאו קראוהו בהיות קרוב, אלו עשי"ת. עשי"ת זאג איך ויתן לו מעשר מכל עשר אעשרנו לך, שובה ישראל זאג איך שב ו"ה, דאס ז"א לשכנו תדרשו ובאת שמה, לשכנו תדרשו ז"א דרשו ד' בהמצאו, ובאת שמה, שם ה', דער עיקר איז מע זאל קומען צי שם ה', שוב ו"ה דער עיקר זאג איך כי לא באתם עד עתה אל המנוחה ואל הנחלה, כי לא באתם ז"א מע קען נישט קומען לשכנו תדרשו ובאת שמה, שם ה', עד עתה, אין עתה אלא תשובה, עת ה', עד עתה ז"א ועד בכלל. אל המנוחה ואל הנחלה ז"א שבת תשובה, דער עיקר זאג איך לשכנו תדרשו ובאת שמה ארץ אשר ה"א דורש אותה תמיד עיני ה' בה וגו'. ארץ אשר ה"א דורש אותה ז"א את ה', דאס ז"א שובה ישראל עד ה"א שב ו"ה, תמים תהי' עם ה"א, עיני ה' בה מראשית השנה ז"א שבת תשובה איז דער אנהייב פינים יאהר, וע"ד ז"א דארף מען וויסין אחר"ת ז"א קען מען זיך ממשיך זיין ער זאל מחבר זיין אח"ת מיט שנה. שבת תשובה ז"א קען מען זיך ממשיך זיין מע זאל אלדינגס מחבר זיין אויף א גאנץ יאהר, סע זאל זיין אח"ת, דאס זאג איך שוב ישראל עד ה"א, גדולה תשובה שמגעת עד כסא הכבוד, ראו עתה כי אני הוא וגו' רא"ו ז"א דער או"ר עתה עת ה' מיטין אור התשובה שעדיט מען כי אני הוא אני איז כסא, גדולה תשובה שמגעת עד כסה"כ. רא"ו עת"ה ר"ת ע"ר. ולבי ער דער עיקר התעוררות איז פינים לב, קול דודי דופק פתחי לי אחותי, פתח יו"ד ז"א עשי"ת שבת תשובה ז"א וביום השבת יפתח, פתח יו"ד דאס איז דער פתח התשובה, דער עיקר ז"א דארף מען זעהין אלדינגס אויף הייבן סע זאל האבין א עליה, שוב"ה ישראל ז"א ועתה ישראל מה ד' אלקיך שואל מעמך, שוב ישראל ועתה ישראל, ועתה ז"א עת ו"ה, מה ה"א שואל מעמך, דער עיקר תשובה איז דורך מ"ה ועתה ישראל מה ה"א שואל מעמך שובה ישראל עד ד' אלקיך.

להילולא מהרה"ק הר"א מקארלין

בבית הרה"ק עט"ר ה"ר נ' שליט"א

זה לשון פיו קדשו, דער אייבירשטיר זאל העלפן זיין זכות זאל מגין זיין אויף כלל ישראל הן ברוחניות והן בגשמיות. ער איז גיוויין א לעכטיגער צדיק, יעניר געגונט איז איהם ניט ווערט גיווען. זיין זכות צדיקים ז"א עצת ד' היא תקום מחשבות לבו לדור ודור

ער זאל זיך באהאלטן דאס חיות כדי לראות טוב ער זאל זעהן דעם טוב אין דיא ימי החול נאהר ווען טאג איז אוהב ימים אז מע האט ליעב דאס לעכטיקייט, אז מע באהאלט זיך דאס חיות פין דיא טעג איז לראות טוב קען ער זעהן דעם טוב אין דיא ימי החול. דער אייברשטיר זאל העלפן א גוט יאהר אויף כלל ישראל א לעכטיק יאהר, זכר חסדו ואמונתו לבית ישראל ראו כל אפסי ארץ את ישועת אלקינו, און יזכרו וישבו אל ד' כל אפסי ארץ סע זאל זיין ביידע זאכן.

ב"ה שמ"ע תרע"א אחר השולחן

שמ"ע ז"א גדול יום הגשמים כיום שניתנה בו תורה. יערוף כמטר לקחי, לקח"י בגימ' קמ"ח, אם אין קמח אין תורה. פין שמ"ע דארף נמשך ווערין פרנסה שפע מיט חיות הקודש סע זאל זיין קמח מיט תורה. קמח מיט תורה, ז"א שקל הקודש כפול ה', ונתתי גשמיכם בעתם בלילי שבתות, עיני כל אליך ישרו ואתה נותן להם את אכלם בעתו, פין שבת ז"א אין פין שמ"ע ווערט אויך נמשך שפע דאס גשמיים איז אויך רוחניות, נישט סי מאכט נישט קאליע נאהר סע פאר רעכט.

שמח"ת אצל השולחן

איטליכער יוד ז"א דארף זעהן ער זאל זיך ממשיך זיין חיות מיט לעכטיקייט פון סוכות אין פין שמ"ע ושמח"ת, כי אקח מועד אני מישרים אשפוט, כי אקח מועד, מע דארף נעמן פינים יו"ט אני מישרים אשפוט, ז"א מישרי"ם איז דאס ליכטיקייט פינים שכל. נ"ר שכל אשפוט זאג איך איז יצ"ט שופטים פין סוכות זאג איך דאס לעכטיקייט פינים שכל נר שכל נר ד' נשמת אדם דאס איז יצ"ט שופטים. דער אמת איז ז"א אתה הראת לדעת כי ד' הוא האלקים. פין סוכות, פין דיא ארבעה מינים אין פין שמ"ע ושמח"ת פינים התגלות פינים לעכטיקייט איז אתה הראת לדעת, לדעת בארץ דרכיך, דאס ז"א שלוש רגלים תחוג לי, שלוש רגלים ז"א רגלי"ם איז דאס התגלות פינים לעכטיקייט ג"ל נ"ר שלוש ז"א הלוא כתבתי לך שלישים במועצות ודעת, דאס ז"א פין סוכות, פין שמ"ע ושמח"ת שלוש רגלים הלוא כתבתי לך שלישים במועצות ודעת, רגלי"ם ז"א ג"ל, נ"ר דארף מען אהין מע זאל מחבר זיין נפש צי רוח אין רוח צי נשמה. דער אמת איז ז"א פון שמח"ת איז המאור שבה מחזירו למוטב, טעמו וראו כי טוב ד', טעמו ז"א יו"ט האט איטליכער יוד טועם גיוויין פינים אילן, טוב טעם ודעת למדני כי במצוותיך האמנתי, איז וראו כי טוב ד', דער אייברשטיר וויל משפיע זיין נאהר דער עיקר איז מע זאל זיך מאכין כלים מע זאל מקבל זיין די השפעה. דאס ז"א שעשה עמנו אות לטובה, עשה עמנו ז"א דער תיקון עמנו איז אות איטליכער יוד האט א אות אין שער תורה דאס איז לטובה, ז"א המאור שבה מחזירו למוטב.

אל אחד, סוכות ז"א איז תקרב אחד אל אחד, שמ"ע ז"א א"ת כל חשק שלמה שהשלום שלו, שלום שלום לרחוק ולקרוב וואס סע נתרחק גיווארין, ווערט דאס נתקרב איז דאס אויך שלום ז"א, קשה עלי פרידתכם ווארים אז עס איז רחוק ז"א איז דאס לפרד, אז ער איז קרוב איז דאס איינס איז שלום ז"א אין כלי מחזיק ברכה לישראל אלא השלום/ הבאים ישרש יעקב יציץ ופרח ישראל הבאים יו"ד שורש יעקב ז"א דיא נקודה וואס איטליכער יוד האט דאס חיות, דאס איז שורש יעקב, סוכות ז"א הבאים דורך דעם חיות פין סוכות ז"א הבאים דורך דעם חיות פין סוכות איז יוד שורש יעקב יציץ ופרח בישראל דאס איז שמ"ע שורש למטה ועושה פרי למעלה, שורש למטה דורך דעם שורש וואס איטליכער יוד האט דורך דער נקודה יוד שורש יעקב, איז עושה פרי למעלה יציץ ופרח בישראל יוד שורש יעקב ז"א פין א יוד קען מען מאכין אלע אותיות דאס ז"א יוד שורש יעקב, דורך דעם איז יציץ ופרח בישראל, דער אייברשטיר זאל העלפן, סע זאל בלייבן בא איטליכין יודען דעם לעכטיקייט פון מצות סוכה וד' מינים ויהי נועם ד' אלקינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו, ויהי נועם ד"א עלינו ז"א לחזות בנועם ד' ולבקר בהיכלו מה זאל ארויש זעהן דאס נעמיות דאס לעכטיקייט אויף כסדר.

שמ"ע איז ז"א אז תקרא וד' יענ"ה א"ז איז שמ"ע תקרא וד' יענה, והכסף יענה את הכל, והכסף ז"א וחשוקיהם כסף, דאס איז אהבה, אהבה בגימ' אחד, והכסף ז"א אז מע האט חשקת בח' אהבה איז יענה את הכל תקרא וד' יענה, אהו א שום מסך המבדיל דעת אמת איז ז"א פין סוכות אין שמ"ע והחי יתן אל לבו דארץ מען אריין גיבען דאס חיות אין לב אריין לב"ו איז לב"ו וא"ו לב אחד. והחי יתן אל לב מעד ארץ אריין גיבען דאס חיות אין הארץ אריין סע זאל זיין לב אחד רחמנא לבי בעי דאס הארץ לב אחד וויל דער אייברשטיר.

ב"ה שמח"ת אצל השולחן הטהור

איטליכער יוד זאג איך דארף זעהן סע זאל איהם בלייבן דאס חיות דאס לעכטיקייט פינים הייליקין יו"ט זאג איך דער עיקר איז מע דארף וויסן אז דאס חיות פין יו"ט איז אויף תמיד, יחי לבבכם לעד יזכרו וישבו אל ד' כל אפסי ארץ, יחי לבבכם לעד והחי יתן אל לבו מע דארף אריין גיבען דאס חיות אין הארץ אריין, סע זאל זיין יחי לבבכם לעד.

דער אמת איז ז"א אורך ימים אשביעהו ואראהו בישועת, אורך ימים יום שכולו אורך שבת אין יו"ט ז"א איז איטליכער יוד טועם מעין עוה"ב אורך ימים אשביעהו.

טעמו וראו כי טוב ד'. טעמו ז"א מע דארף טועם זיין אורך ימים אשביעהו איז וראו כי טוב ד', זעהיט מען כי טוב ד', ואראהו בישועתי זעהיט מען דיא ישועה בקרב מי האיש החפץ חיים אוהב ימים לראות טוב מי האיש החפץ חיים ז"א אוהב ימים דארף ער זעהן ער זאל ליב האבין דיא טעג דאס לעכטיקייט

ליקוט דברי תורה מדבוח"ק לבית רוזין זי"ע שנאמדו ע"י כ"ק מרן אדמו"ר מאמשינוב שליט"א

אני לא זוכר איפה שמעתי, אולי בשם הרוזינער, שבשלש השעות האחרונות לפני שמיח יתגלה, יהיה קשה זיך האלטן האלץ איד' [להישאר כיהודי] כמו לטפס על קיר חלק נטוי, וע"ז מבקשים (הושענות, קל למושעות) "הושע נא שלש שעות", שבשלש שעות האלה הרבש"ע יעזור שיוכלו להתחזק באמונה.

(לבני הבית, סוכות תשפ"ג)

בנו: יודעים איך התחיל הקשר בין ווארקא לרוזין? אד"ש מאמשינוב: רבי משה אהרן בוים אמר לי, שפעם הוא היה אצל ההוסיאטינער רבי [רבי ישראל, בן רבי מרדכי פיוויש אדה"ז מהוסיאטין, בן הרה"ק מרוזין זי"ע] - ההוסיאטינער היה איש אלקים - והוא שאל אותו להיכן הוא נסע [לאיזה צדיק נסע], השיב לו שהוא נסע לאמשינוב, ושאמשינוב מקורה מווארקא. אמר לו ההוסיאטינער רבי, אחרי שאתה יוצא מכאן תגש לחתן שלי - הוא היה הרבי אחריו - והוא יספר לך משהו מעניין. ואכן, כשיצא מההוסיאטינער רבי הוא ניגש לחתן שלו, והוא סיפר לו שהרוזינער רצה פעם שיודיעו לו מלמעלה - אולי על ידי שאלת חלום - עם מי מצדיקי הדור ייצור קשר וחבור, מיט וועמען זאל ער זיך אומגעבן פון די צדיקים פון די דור, ונדמה לי שהוא אמר שאביו התגלה אליו, ואמר לו שיש בפולין עיר שקוראים לה ווארקא, ויש שם צדיק שקוראים לו רבי יצחק, ושאיחיו הוא יתחבר 'און מיט עם זאל ער זיך אומגעבן'. החל הרוזינער לחקור ולדרוש איפה היא ווארקא, והתברר שהנסיעה מרוזין לווארקא אורכת שבוע שלם, משבת לשבת. החל הרוזינער לתכנן את הנסיעה, הוא סידר ואירגן את הכל שמיד אחרי השבת הקרובה הוא ייצא לווארקא, והנה בדיוק באותה שבת האלטער ווארקער רבי הגיע לרוזין. כך מספרים ברוזין, אולם באמשינוב אף פעם לא שמעתי את הסיפור הזה.

בנו: ידוע על עוד דברים שהיו בין רוזין לווארקא? אד"ש מאמשינוב: יש דברים בודדים שמספרים שכל אחד אמר על רעהו. הרוזינער אמר עליו ש'יצחק' זה נוטריקון 'ישר צדיק חסיד קדוש' - 'בפי ישרים תתרום, ובשפתי צדיקים תתברך, ובלשון חסידים תתקדש, ובקרב קדושים תתהלל' (תפלת 'נשמה'), שיש לו את הכל. את זה אני יודע שהרוזינער אמר על הווארקער. בנו: ומה הווארקער אמר על הרוזינער? אד"ש מאמשינוב: לדבי פייבלע גריצער, אביו של הרבי מאלכסנדר הראשון, היה אכפת לו כנראה שהאלטער ווארקער רבי נסע עד לדוסיה לרוזין, והוא שאל אותו מה הוא ראה ברוזין, אמר לו הווארקער רבי כל מיני דברים שראה ולא נחה דעתו, עד שלבסוף סיפר לו שהוא ראה אצלו אהבת ישראל במידה כזו שכאשר יש ליהודי איזה צער או כאב, אפילו קל, הרוזינער מרגיש את זה על עצמו. כך נראה לי ששמעתי, אבל אני לא בטוח שהווארקער רבי אמר את זה.

בנו: עם כל הילדים של הרוזינער היה קשר? אד"ש מאמשינוב: לשטיפיעשטער לא ידוע לי שהגיעו, להוסיאטינער הגיעו רק לשבת אחת, לסדיגער'ער הרבי רבי מנחם נסע הרי כמה שנים, ולטשארטקוב הוא נסע עשרות שנים.

בנו: הווארקער רבי היה ברוזין רק פעם אחת? אד"ש מאמשינוב: כן, כנראה. הוא שהה שם די הרבה זמן, אבל רק פעם אחת. הרבי רבי יעקב דוד נסע לרוזין אחרי הפטירה של האלטער ווארקער רבי, הוא נסע לקבל את פני הרוזינער כרבי. האלטער ווארקער רבי נסע יותר כחבר, לא כחסיד, לא באופן של קבלת מרות, ואילו רבי יעקב דוד נסע כחסיד, והוא היה פעמיים. בנו: אז כל הענין של קבלת מרות מרוזין מגיע מרבי יעקב דוד? אד"ש: כנראה, אבל רבי יעקב דוד כבר לא נסע לבנים של הרוזינער, אח"כ הוא נסע לקאצק.

בנו: יש את הסיפור שהרוזינער נסע עם המיטאלער

ווארקער רבי בעגלה, והווארקער רבי אמר עליו שזה מתנת חינוך, רבי שמעלה גם כותב את זה. אד"ש מאמשינוב: כן, שני הבנים נסעו אז עם האלטער ווארקער רבי לרוז'ין.

(לבני הבית)

אד"ש מאמשינוב: הזיידע [רבי מאיר מאמשינוב] זכרונו לברכה עוד נסע בתוך השלושים לארץ ישראל. אדמו"ר מבאיאן: אומרים, שהרבי מבאיאן [רבי מרדכי שלמה] היה בלוויה, והוא הסמך אותו [את הרבי ז"ל], הוא אמר לו שהוא יהי' ההמשך, שימשיך להנהיג, כך היה? אד"ש מאמשינוב: לא שמעתי, אך אין זו ראייה, משום שהייתי ילד קטן אז. אדמו"ר מבאיאן: כך שמעתי לפני הרבה שנים, שהוא אמר לרבי זכרונו לברכה שימשיך להנהיג. אד"ש מאמשינוב: יכול להיות. אדמו"ר מבאיאן: הם הרי היו בידידות קרובה, הרבי מבאיאן והרבי מקאפיטשניץ.

(בימי השבעה על הרבנית ח' נחמה ע"ה)

אד"ש מאמשינוב: אני חושב שרבי שמעלה [רבי שמעון מאמשינוב] גם מסר קוויטל לטשארטקובער רבי, אבל שמה יכול להיות שהוא מסר את זה בתור חסיד ממש. שאלה: הוא החזיק את עצמו חסיד שלו? אד"ש מאמשינוב: לא שמעתי דברים מפורשים, נדמה לי שהוא אמר הרי לרבי שמעלה, ש'ענקער זיידן האט גיפארן צו מיין זיידן, און ענקער טאטן צו מיין טאטן, און עטץ פארט [צו מיר], הוא אמר את זה לרבי שמעלה ולרבי יוסלה, הם היו אז שמה יחד רבי שמעלה ורבי יוסלה, זה לא היה בכנסיה הגדולה, זה היה בווארשא כשהטשארטקובער רבי חזר מחנוכת הבית או מהנחת אבן הפינה של ישיבת יח"ל. מתי היתה חנוכת הבית של יח"ל, בתרפ"ט? אני חושב שזה היה בחנוכת הבית של יח"ל. הטשארטקובער רבי בא במיוחד מוינה, והוא חזר דרך ווארשא. שאלה: נהגו לתת קוויטל עם פדיון? אד"ש מאמשינוב: כן.

(בעת ניקוי הספרים תשפ"א)

כשהרבי רבי שמעון שלו נסע לווינה לכנסיה הגדולה, היה ברור לעולם באמשינוב שהוא נסע לטשארטקובער רבי, זה היה דבר פשוט שזוהי מטרת נסיעתו. על רבי יוסלה אני לא יודע מה אמרו, אבל על רבי שמעלה אמרו שהוא נסע לטשארטקוב, הטשארטקובער היה הרי גר בווינה.

בנו: היה שם באמת קשר ביניהם? אד"ש מאמשינוב: כן. היה הרי ג"כ סיפור שמספרים על הקידוש שהיה שם. הם הרי היו שם גם בשבת, הכנסיה הגדולה היתה שבוע-שבועיים ושבת אחת הם היו שם, ובשבת הם התפללו בבית הכנסת של הטשארטקובער רבי. אחרי התפלה בשבת בבוקר היה קידוש, וגם הסלאנימער רבי ה'בית אברהם' היה שם, גם רבי מאיר שפירא היה שם אז. מה שאומרים משם, זה שהטשארטקובער רבי אמר לשני האחים רבי יוסלה ורבי שמעלה: 'ענקער זיידע איז גיפארן צו מיין זיידן' – רבי יעקב דוד הרי נסע לרוז'ינער, 'און ענקער טאטע איז גיפארן צו מיין טאטן, און עטץ זענט דא יעצט', משהו כזה. היו כמה דברים שם.

זה ידוע שהטשארטקובער רבי – רבי ישראל אמר: 'קין טשארטקוב איז גיווען גאר א גרויס געפרעכטיץ פון רבי'ס' – הרבה מאוד רבי'ס נסעו לטשארטקוב – 'אבער אזא היימשקייט, אזא נאנטשאפט, וואס איז גיווען מיט אייער טאטן איז מיט קיינעם נישט גיווען' – אבל כזו קירבה כמו שהיתה עם אבא שלכם, לא היתה עם אף אחד.

(לבני הבית)

שאלה: הקשר של רבי שמעון שלו עם הרבי'ס מהונגריה התחיל רק באמריקה – סאטמאר וקלויזנבורג? אד"ש מאמשינוב: כן. שאלה: ועם הרבי'ס של רוז'ין? אד"ש מאמשינוב: הוא היה בקשר מאוד קרוב עם הקאפיטשניצער רבי וגם עם הבאיאנער רבי באמריקה. שאלה: היה לו קשר איתם יותר חזק מאשר עם הסאטמער? אד"ש מאמשינוב: עם הקאפשיניצער בטח. אני לא יודע אם היה לרבי שמעלה קשר כ"כ מיוחד עם הסאטמער רב. מה שמנחם הערש אמר לי זה שכשהסאטמער רבי היה מגיע אליו ואומר לו על השיטה שלו, אז הוא היה מנוגע [בראשו] על כל דבר, הוא לא הגיב. יהושע לרנר יודע להגיד לי שהסאטמער רבי מאוד מאוד העריך את רבי שמעלה, בצורה מאוד... שאלה: מנחם הערש אמר, שרבי שמעלה אמר שצריכים להודות לקנאים כי בלעדיהם אנחנו היינו צריכים להיות קנאים. אד"ש מאמשינוב: אולי, אני לא זוכר.

(בניקוי הספרים תשפ"ב)

אדמו"ר מבאיאן: הייתי בטבריה בשבוע שעבר אצל חמי (הרה"ח רבי זושא העשיל ז"ל) ואצל סבי (אביו, כ"ק אדמו"ר רא"ה מקאפיטשניץ זצ"ל), ועברתי שם דרך היידע (כ"ק אדמו"ר רש"ש מאמשינוב זצ"ל), חמי היה בטל ודבוק אליו, הוא היה בחור אז, הוא היה מדבר אתו על כל עניני החינוך שהוא עשה עם בחורים וילדים בקעמפ. היה מעשה שהוא לקח אותם בקעמפ בקיץ, באמריקה היו כאלו סוגי קעמפ'ס שאחרי התפלה היו עומדים ומניפים דגל אמריקאי ודגל ישראלי ושרים ניגונים, וחמי לא יכל לסבול את זה והוא רצה לעזוב. הוא הלך לשאול את העלטער זיידע (כ"ק אדמו"ר רש"ש מאמשינוב זצ"ל), והוא אמר לו, 'זושא מדוע אתה צריך לחשוב על זה, זה רק 'שמאטע', אתה הרי יכול לפעול כ"כ הרבה אצל הילדים, ומהקעמפם האלו הילדים והבחורים הלכו אח"כ ללמוד בישיבות ובמקומות יראים ושלמים.

אדמו"ר מבאיאן: הרבי זוכר את הקאפיטשניצער רבי? הוא נפטר בתשכ"ז. אד"ש מאמשינוב: בארץ ישראל בוודאי לא ראיתי אותו, באמריקה איני זוכר. אני זוכר רק שפעם אחת היה אדם מכובד אצל הרבי ז"ל אצל רבי שמעלה, ובדיוק נכנסתי, והוא אמר לי לקבל ברכה ממנו, אבל איני יודע מי זה היה. אדמו"ר מבאיאן: באיזו שנה זה היה? אד"ש מאמשינוב: זה היה בשנה האחרונה של העלטער זיידע, אני מתאר לעצמי שזה היה בתשי"ג או בתשי"ד. אדמו"ר מבאיאן: זה היה הבאיאנער רבי? אד"ש מאמשינוב: איני יודע, אני באמת לא יודע, יכול להיות שזה גם היה הקאפיטשניצער. אדמו"ר מבאיאן: הסבא ז"ל נסע עד לשדה התעופה בלוויה של רבי שמעלה.

(בשבע ברכות לבן האדמו"ר מבאיאן, פרשת ויצא תשפ"ג)

רבי משה אהרן סיפר לי שפעם רבי יחיאל מאלכסנדר לא היה בריא והביאו רופא לבדוק אותו, רבי יחיאל הרי כל ימיו היה ביראה גמורה מהרבש"ע, יראה קבועה כל הזמן בלי שהיה צריך לעורר אותה. הרופא שבא לבדוק אותו ראה שהוא רועד, שאל אותו: למה אתה כ"כ מפחד ממני? אמר לו רבי יחיאל 'פון אייך?' [ממך?] והרים עיניו כלפי מעלה.

רבי משה אהרן סיפר לי, שהוא נסע להרבה רבי'ס, והוא נסע גם לסדיגורער רבי הראשון, הבן של הרוזינער, זה שהרבי רבי מנחם מאמשינוב נסע אליו בהתחלה. כשהוא הגיע לשם ונכנס לבית המדרש, נפל פחד נורא גדול על כל אלו שהיו בביהמ"ד, הם ממש ברחו מרוב פחד. אח"כ הוא נכנס לרבי, ואחרי שהוא יצא מהרבי, החסידים שהיו בביהמ"ד נכנסו לסדיגורער רבי, וסיפרו לו את הסיפור, שהגיע איזה יהודי מפולין ונכנס ונפל פחד אימים על כולם, מה קורה פה? הסדיגורער רבי ענה להם: כשהוא נכנס אלי גם הרגשתי ככה, אז התבוננתי מאיפה זה מגיע - הוא התבונן בשורש של הדבר, מאיפה זה מגיע - וראיתי שהיראת שמים הגדולה שלו מטילה פחד על כל 'ארום און ארום' שלו. הסדיגורער עצמו ג"כ נכנס לאימה.

(לבני הבית)

האלטער ווארקער רבי הרי נסע לרוז'ין. והאלטער אמשינובער רבי גם נסע לרוז'ין לאחר פטירת אביו, כמה שנים - שלש שנים - הוא נסע לרוז'ין, ואח"כ הוא נסע לקאצק. והרבי רבי מנחם גם נסע לסדיגורא לרבי אברהם יעקב, בשנים הראשונות לאחר פטירת אביו, כמה שנים בודדות, ובשנה האחרונה או בנסיעה האחרונה האלטער סאדיגורער לא היה בריא, הוא היה חלש, אז הוא שלח להגיד לו שהוא לא יכול לקבל אותו והוא אמר לו לנסוע לאחיו לטשארטקוב, ומאז הוא היה נוסע לטשארטקוב לרבי דוד משה, כל שנה שניה הוא היה נוסע לשתי שבתות, וכשהיו לו דברים קשים הוא גם היה נוסע, היה לו זמנים קבועים שהוא נסע וכשהיו דברים קשים הוא גם היה נוסע לטשארטקוב.

(ד' דחורמ"ס תשמ"ה)

הרבי רבי מנחם נסע לסדיגור'ער רבי, הבן הגדול של הרוזינער, ורבי משה אהרן אמר לי שהסדיגור'ער אמר על הרבי רבי מנחם 'דאס אהבת ישראל שיינט עם אראפ פון יעדן אבר' - שהאהבת ישראל קורנת ממנו מכל אבר.

(לבני הבית)

רבוה"ק זינע"א עם אדמור"י בית אמשיטוב זינע"א

ליקוטי דברי תורה וסיפורים מרבוה"ק זי"ע א שנאמר מפי כ"ק האדמו"ר רבי משולם פייש מטאהש זצ"ל

בשכונתו של הרה"ק מרוזשין זי"ע דר עני אחד בטלן גדול ובערב סוכות התייגע העני להקים סוכתו ועלתה לו בקשיים רבים כי כאשר כבר הצליח להקים דופן אחד נפל השני וכאשר הקים השני נפל הראשון וכן חוזר חלילה ועמדו שם כמה חסידים ושחקו על רוע מזלו.

באותה שעה יצא הרה"ק מרוזשין מביתו וראה את הנעשה שם אמר להחסידים שלא ישחקו ממנו ואמר מתוך מעשה זו נזכרתי מעשה אשר אירע עם הרבי רבי מענדעלע מוויטעפסק שמתחלה כאשר עלה לארץ ישראל והגיע לשם בתחלת חודש אלול אבד כל המדריגות אשר השיג בחוץ לארץ, ואת המדריגות שהיה לו להשיג בארץ ישראל עדיין לא השיג, ולכן לא הרגישו האנשים הסובבים אותו את קדושתו ולא יראו מפניו. בערב סוכות ביקש רבי מענדעלע מן המשמש שלו שיקים למענו סוכה מיוחדת, והמשמש לא ציית לדברו ולא היה לו יראת הכבוד ממנו, והוכרח רבי מענדעלע לבנות הסוכה

במו ידיו, והתייגע בה כמו העני הזה כי בהקימו דופן אחד נפל השני וכן חוזר חלילה עד שלעת ערב אחר יגיעה רבה עלתה לו להקים סוכה קטנה שתתקיים.

לעת ערב כאשר הגיע רבי מענדעלע לבית המדרש לתפלת מנחה, עמדו בני אדם סמוכים לו בלי יראת הכבוד ודיברו ושוחחו בבית המדרש, וכשהשתיקם לא צייתו לדבריו. בהגיע תפלת ערבית של ליל ראשון דסוכות, האירו עליו מן השמים את המדריגות של ארץ ישראל, ומיד כאשר השיג מדריגות אלו נפל פחד גדול על כל העומדים סביבו ועמדו לפניו בפחד ובמורא גדול עד שהתיירו להוציא נשימתם בסביבתו, ומאז הכירו כולם את קדושתו ושמו הגדול הלך לפניו בכל.

(ש"ק ח"ב עמ' רל"ח)

להר"ר ברוכ"ל היה ענין גבוה ונעלם להתרגז לעיני בני אדם כאילו הוא שרוי בכעס גדול, ומתוך רוגזו צעק על באי ביתו, ובעבודה זו פעל ענינים נסתרים גבוהים מעל גבוהים. פעם אחת כאשר ביקר הרה"ק רבי משה צבי מסאווראן זי"ע בהיכלו צעק עליו הר"ר ברוכ"ל בכעס גדול מאוד. כאשר יצא הרה"ק מסאווראן משם פגש את אליהו הנביא שהלך בדרכו אל הר"ר ברוכ"ל, הבין הרה"ק מסאווראן כי הרבי רבי ברוכ"ל המשיך עכשיו את אליהו הנביא אליו על ידי כעסו. וכאשר

ביקר הרה"ק מסאווראן אחר כך את הרה"ק מרוזשין זי"ע סיפר לו אודות עבודת הר"ר ברוכ"ל בענין הכעס רצה גם הרה"ק מרוזשין להתנהג בזה בעבודתו של הר"ר ברוכ"ל אבל לא עלה בידו להשיג עבודה זו ולפעול מה שרצה והנני מזכיר זאת רק ברמז כי הדברים עמוקים מאוד.

(ש"ק ח"ב עמ' ס')

הוא עובדא אצל הרה"ק הרבי רבי מאיר'ל מפרימישלאן זי"ע אחת נחלה מאוד לפני חג הפסח ואמר שהרפואה

שלו תהיה אם יאכל מן המצות אשר אפה הרה"ק מרוזשין ושלח אל הרה"ק מרוזשין לבקש ממנו שישלח לו מן המצות שאופה לחג הפסח והמעשה ארוכה והנוגע לענינינו כי כאשר הביא שליחו של הרה"ק מרוזשין את המצות אל הרבי רבי מאיר'ל אמר לו הרבי רבי מאיר'ל אם תשאר לשבות אצלי בשבת קודש אני מבטיחך עשירות אף שגם רבך הרה"ק מרוזשין יכול להבטיח לך זאת אבל כדי לקבל ברכתו אתה צריך להיות קצת ראוי לזה מה שאין כן אם תשאר אצלי תזכה לעשירות אף שאינך ראוי לזה כלל. (ע')

המעשה באורך בשי"ח ק"א דף רמ"ג)

(ש"ק ח"ב עמ' קנ"ז)

האדמו"ר מטאהש זצ"ל עם הרה"ק רבי חיים זיינוויל מריבניץ זי"ע א

מאתו, אמר לו הרוזשינער, איר קענט אויך ליינען א קוויטל, איר קענט אויך ליינען א קוויטל. וצוה לו לקבל פתקאות מבני ישראל אף שהיה אז עדיין אברך צעיר לימים.

(ש"ק ח"ב עמ' תי"א)

לפני הימים הנוראים של שנת תקע"ה נמנו וגמרו ביניהם כמה צדיקים, המגיד הק' מקאזניץ, הרבי הק' מלובלין, הרבי רבי מענדעלע מרימנוב ועוד צדיקים להתאחד יחדיו ולהרעיש עולמות ולא לנוח ולא לשקוט עד שתהיה הגאולה השלימה מיד.

באותה שנה כבר נחלש המגיד הק' מאוד, ומחמת גודל חולשתו לא התפלל לפני התיבה במשך כל השנה כמו שנהג תמיד, בכל זאת בהגיע חודש אלול התאמץ מאוד להתפלל לפני התיבה. בליל יום הכיפורים אחר כל נדרי כאשר הגיע המגיד הק' לומר הפסוק ויאמר ה' סלחתי כדברך, התחטא לפני ה' ואמר רבוש"ע גלוי וידוע לפניך כי כל ימי הנני מתפלל לפני התיבה עבור בניך ובזאת השנה אף שנחלשתי מאוד בכל זאת מסרתי נפשי בחודש אלול להתפלל לפני התיבה, ואם אני מוסר נפשי להתפלל תפלות שלימות עבור כבוד בניך, נא אמור אתה על כל פנים שתי תיבות אלה סלחתי כדברך.

עוד התנפל אז לפני ה' ואמר רבוש"ע וכי מה חסר עוד שלא תבוא הגאולה שלימה, אם תאמר שחסרים צדיקים בעולם, הלא יש צדיק גדול כמו הרבי רבי מענדעלע מרימנוב, אשר שקול נגד כמה צדיקי הדור, ואם חסרה עבודת הכהן באורים ותומים, הלא יש הצדיק הרבי הק' מלובלין שהוא ממשפחת הלויים ועבודתו כעבודת הכהנים והלויים בבית המקדש, ואם חסר כח התשובה אני מקבל על עצמי לשוב בתשובה שלימה עבור כל ישראל, אנא אמור תיבות אלה סלחתי כדברך.

באותה שעה שהתנפל המגיד הק' לפני ה' ראה זאת הרבי הק' מלובלין בבית מדרשו, ואמר לחסידיו כי עתה עומד המגיד הק' מקאזניץ ומרעיש עולמות. גם הרה"ק מרוזשין הרגיש זאת ואמר לתלמידיו כי הוא מעיד שהמגיד הק' לא המשיך בתפלתו עד ששמע כביכול מפי הקב"ה שאמר "סלחתי כדברך".

(ש"ק ח"ב עמ' תס"ב)

כמו שאמר הרה"ק מרוזשין זי"ע על הרה"ק הרבי רבי הירש מרימנוב זי"ע בזה"ל אני מעיד עליו שכבר תיקן כל חלקי נר"ן השייכים לשורש נשמתו. הרי כי זהו מדרגה גדולה אשר אין האדם זוכה לבוא לידי זה כי אם אחר עבודה רבה.

(ש"ק ח"ג עמ' ז')

בימי בחרותי כאשר שמעתי וקבלתי איזה סיפור או עובדא מצדיק חזרתי על זה פעמים רבות כמו שחוזרין על מאמר התוספות שבש"ס, כי מעשיות אלו הם יסוד גדול ביהדות ומשרישים בלבנו אמונת ה'. וכמו שסיפר הרה"ק מרוזשין זי"ע כי בעת שביקר את הרה"ק בעל אוהב ישראל מאפטא זי"ע, אמר לו הרה"ק מאפטא שלפני ביאת המשיח יתגברו הנסיונות מאוד בענין האמונה כי תתפשט בעולם מינות ואפיקורסות ויצטרכו רחמים מרובים שיוכלו להתחזק באמונת ה', והראה על אחד מגדולי תלמידיו ואמר שאפילו אדם גדול כמוהו יצטרך רחמים מרובים להנצל ממינות ואפיקורסות אשר יתגברו אז בעולם. ושאל הרוזשינער ומה יהיה העצה להנצל מנסיונות אלו, השיב הרה"ק מאפטא מען זאל רעדן פון צדיקים אפילו פון אונז, ואמר שלשה פעמים אפילו פון אונז אפילו פון אונז אפילו פון אונז כן שמע הרה"ק מרוזשין מפ"ק של הרה"ק מאפטא זי"ע.

(ש"ק ח"ב עמ' שנו')

הרבי רבי מרדכי'לע מנדבורנא זי"ע, בהיותו אברך צעיר נסע לשבות פעם בצל הרה"ק מרוזשין זי"ע. ולפני עריכת השלחן בליל שבת קודש אמרו להרה"ק מרוזשין שבנו של הרבי רבי בערצי מנדבורנא בא לשבות בצלו. שאל הרוזשינער איזה משלשת בניו, אמרו לו הבן השני ושמו רבי מרדכי. אמר הרוזשינער אה דער זון דער זון, וצוה להגבאי להושיבו בראש השלחן סמוך אליו. לפני שנכנס הרה"ק מרוזשין לעריכת השלחן, בא הגבאי לביהמ"ד וכיבד את הרבי רבי מרדכי'לע שישב בראש השלחן אבל הרבי רבי מרדכי'לע מיאן בזה. חזר הגבאי וסיפר להרוזשינער שהר"ר מרדכי'לע אינו רוצה לישב בראש השלחן אמר לו הרוזשינער האם אמרת לו שאני צויתי כן, ענה לא, אמר לו לך ואמור לו כי אני פוקד עליו שישב בראש השלחן, אז הסכים הר"ר מרדכי'לע וישב בראש השלחן סמוך ממש להרוזשינער.

בעת עריכת השלחן נתן הרוזשינער כל השיסל עם השיריים של המרק להרבי רבי מרדכי'לע. הרביים נהגו לאכול המרק בקערה עמוקה הנקרא שיסל, גם זקני הק' זי"ע אכל המרק בשיסל כזו עם כף מיוחד לזה, והרבי רבי מרדכי'לע אכל את כל המרק שבשיסל עד שוליה ולא השאיר כלום להחסידים, ואמר אחר כך כי הרגיש בהמרק קדושה רבה כל כך עד שלא היה אפשר לו לוותר אף על כל שהוא.

בתוך כדי עריכת השלחן רצה הר"ר מרדכי'לע לומר דבר להרוזשינער, רמז לו הרוזשינער שיטה עצמו אליו וילחש לו הדבר באזנו וכן עשה. וסיפר אחר כך הר"ר מרדכי'לע שראה כי אזניו של הרוזשינער בערו כאש להבה ובזה"ל אמר די אויערן האבן געברענט ווי א לאקמאטיוו.

אחר שבת כאשר נכנס הר"ר מרדכי'לע לקודש פנימה להפרד

הגה"צ רבי אפרים פישל רבינוביץ זצ"ל שהיה ראש ישיבה בטאהש

במה להענישו על מעשיו. בתוך דבריהם נרדם רבי וועלוועלע, וכאשר התעורר שאל נו מה החליטו וואס טוט מען מיט דעם צדיק. חרה אפם של ראשי הקהלה הרי אנו דנין עתה על רוע מעשיו והרבי קורוהו בשם צדיק. השעין רבי וועלוועלע את ראשו על ידו לרגע קט, ואחר כך הרים ראשו ואמר הרי פסוק מפורש הוא (ישעי' ס כא) ועמך כולם צדיקים וכי רוצים אתם לחלוק על פסוק מפורש, ולא יכלו להשיב על דבריו.

(ש"ק ח"ג עמ' רכ"ט)

שני פעמים נסע הדברי חיים להסתופף בצל הרה"ק מרוזשין זי"ע ופעם אחת שהה שם משך שלשה חדשים. היה לו להדברי חיים כובע מהרה"ק מרוזשין שהחזיקו ברשותו לסגולה, לשמירה ולהצלחה.

(ש"ק ח"ג עמ' רנ"ה)

הרה"ק מרוזשין זי"ע אמר כי גופו של המגיד מקאזניץ הק' האיר כמו אלף נשמות.

(ש"ק ח"ג עמ' תע"ב)

הרה"ק רבי אביגדור מדוקלא זצ"ל אחיו הגדול של הרה"ק בעל דברי חיים מצאנו זי"ע, היה דרכו לחזור מסכתות הש"ס בעל פה, ומסכת פסחים היתה 'מסכת עולם הבא' שלו. והיה דרכו לילך רגלי אל הרה"ק מרוזשין זי"ע כדרכן של חסידים בימים ההם, ובדרך הילוכו היה חוזר בעל פה מסכת פסחים. פעם אחת בתוך כדי הילוכו, שכח איזה דיבור מרש"י הק' שבתוך המסכת, והצטער על זה מאוד, וכאשר עמד במלון לנוח, מצא שם על הרצפה חתיכת נייר קרוע מדף גמרא וכאשר הגביהו, ראה כי זהו דף מן הגמרא שהוא עומד בו, שנאמר שם דברי הרש"י ששכח, וראה כי מן השמים עזרוהו שיוכל להמשיך בלימודו.

(פ"ק ח"ב עמ' קי"ב)

הרה"ק מרוזשין זי"ע עיקר עבודתו היתה לפתוח שערי שמים לבני ישראל, להשפיע כח הקדושה בכל העולם ופעל להרים את המצב של כל הדור ולקיים את כל העולם.

(ש"ק ח"ג עמ' ט"ז)

ידידות יתירה שררה בין הרה"ק רבי ישראל מרוזשין זי"ע ואף השתדך עמו, ופעם אחת כאשר נפגשו יחד נשק הרה"ק מרוזשין את הרבי ר' הירש על מצחו, וכאשר שאלו את הרבי ר' הירש למה לא נשקו בחזרה, השיב בענוותנותו הרה"ק מרוזשין יודע את סוד הנשיקין ואני לא קבלתי מרבתי את הסוד הזה על כן לא נשקתי.

(ש"ק ח"ג עמ' מ"ו)

כאשר הרה"ק מרוזשין זי"ע הזכיר את שמו של הרה"ק אלימלך הקפיד לומר דער גרויסער רבי ר' אלימלך.

ופעם כאשר בא אליו נכדו של הרה"ק אלימלך אמר לו לזקינך דער גרויסער רבי ר' אלימלך הייתי מהלך רגלי ארבעים מילין כדי לקבל פניו.

עוד אמר הרה"ק מרוזשין כי שני ידיו של הרבי ר' אלימלך היו כשתי הלוחות ועשר אצבעותיו כעשרת הדברות.

(ש"ק ח"ג עמ' קצ"ו)

הרה"ק מרוזשין זי"ע אמר על הרה"ק רבי נפתלי מליזענסק זי"ע שיש לשבר האיגרא כדי ליכנס אליו להתברך מפיו. ואמר עוד עליו וואו קען זיך א מענטש אזוי באהאלטן מען זעהט דאך נאר ארויס די שפיץ נאז.

(ש"ק ח"ג עמ' ר"ח)

הרה"ק מרוזשין זי"ע סיפר כי פעם באו ראשי הקהלה של עיר זבאריז בטענה על קצב העיר שעבר על אחת מהתקנות, וישבו ודנו יחד עם הרה"ק וועלוועלע

האדמו"ר מטאהש זצ"ל בנטיילת לולב

ציון קדשו בעיר טאהש קאנדע

מדור חדש

הנהגות ישרות וסדר היום המבואר

פרקי מבוא

תר"כ - בתוך ספה"ק 'חסד לאברהם' מאביו הק' מרן המלאך זיע"א שנדפס בעיר לעמבערג, מודף ל"ח ע"א ואילך.

תרכ"ד - בתוך ספה"ק 'חסד לאברהם' מאביו הק' מרן המלאך זיע"א שנדפס בעיר לעמבערג, מודף כ"ד ע"א ואילך.

תרכ"ה - בתוך סידור 'אור לישרים' שנדפס בעיר זיטאמיר ע"י הרבנים לבית שפירא, מודף י"ט ע"א ואילך, עם שינויים קלים ממה שנדפס בספה"ק 'חסד לאברהם'.

תרמ"ג - בתוך ספה"ק 'חסד לאברהם' מאביו הק' מרן המלאך זיע"א שנדפס בעיר ווארשא, מודף ל"ח ע"א ואילך.

תרנ"ט - בתוך סידור 'קול יעקב' להגה"ק ה'יעב"ץ' זיע"א שמחבר לתהילים 'דגלי הודיה והמצוה', שנדפס בעיר פיעטרכוב. מודף ג' ע"ב ואילך. עם שינויים קלים ממה שנדפס בספה"ק 'חסד לאברהם'.

תר"ע או תר"פ - בתוך ספה"ק 'חסד לאברהם' מאביו הק' מרן המלאך זיע"א שנדפס בעיר ווארשא. מודף ל"ח ע"א ואילך.

תרצ"ה - מוסרי הרא"ש קונטרס מיוחד של הצעטיל קטן מהרה"ק הר"ר אלימלך מלעזינעסק זיע"א ומרן רבינו מפרהאביטש זיע"א.

ידוע ומפורסם קונטרס 'הנהגות ישרות וסדר היום' של מרן הרה"ק רבי שלום שכנא מפרהאביטש זיע"א וכפי שמופיע בפתיחה של ההנהגות, 'גם אלה לחכמים הנהגות ישרות וסדר היום שהנהיג הרב הצדיק הקדוש מוהר"ר שלום שכנא בהקדוש המחבר זל"ה, את אנשי שלומו ומתי סודו בימי חורפו'.

במאמר שלפנינו נכתוב אודות השתלשלות הקונטרס, ובעז"ה מהמאמר הבא ואילך נביא ביאורים על הנהגות אלו עם הוספות ועיונים עד כמה שידינו יד כחה מגעת.

'סדר היום' ראה אור לראשונה בתוך ספרו של אביו הק' מרן הרה"ק רבי אברהם המלאך זיע"א שנדפס בעיר טשערנאוויטץ בשנת תרי"א, בדף כ"ד ע"א ואילך מופיע 'סדר היום והנהגות ישרות' אלו.

מאז נדפס עשרות פעמים, ע"פ רוב בתוך ספר או סידור וכמה פעמים כקונטרס בפני עצמה. להלן נביא ההדפסות הידועים לנו של ה'סדר היום' עד ימי מלחמת העולם השנייה.

תרי"א - בתוך ספה"ק 'חסד לאברהם' מאביו הק' מרן המלאך זיע"א.

תרי"ח - בתוך ספה"ק 'חסד לאברהם' מאביו הק' מרן המלאך זיע"א שנדפס בעיר לעמבערג, מודף ל"ו ע"ב ואילך.

סער קונטרס 'סדר היום' תרצ"ה

ספר מוסרי הרא"ש שבסופו יש הסדר היום של הרא"ק רבי שלום שכנא זיע"א

סדר היום מתוך סידור 'קול יעקב'

מדור ליקוטי מדברות קודשם של רבוה"ק זיע"א

ליקוטי דברי תורה וסיפורים מרבוה"ק זיע"א

שנאמרו מפיהם על זקנם מרן הרה"ק רבי אברהם המלאך זיע"א - יומא דהילולא י"ב תשרי

הק', באמרו כי החומרות בענייני פסח רק בכוחו של מלאך לקיימם כראוי.

(עירין קדישין קמא)

סיפר הרה"ק אדמוה"ז רבי דוד משה מטשארטקוב זיע"א, שהאחים הקדושים הרה"ק הר"ר ברוך ממעז'בוז ואחיו הרה"ק בעל דגל מחנה אפרים מסדילקוב, טרחו עצמם במיוחד לבא ולראות את המלאך הק', ועל שום מה מרעישים העולם לקראתו בשם 'מלאך', בהתקרבתם לביתו ראו מבעד לחלון את צורתו הק', ונפל פחד גדול עליהם עד שכרחו הרה"ק ממעז'בוז אבד בבירחתו אחד ממעיליו, ואחיו הק' מסדילקוב את ספר התהלים שלו.

(דברי דוד)

הרה"ק רבי לוי יצחק מאוזיערנא זיע"א כותב בספה"ק בך יברך ישראל (דף נט ב) סיפר לי המקורב של הרב הצדיק רבי איציקל מראדזיל זצקל"ה אשר שמע הצדיק הנ"ל, כי קראו לבשר ודם 'מלאך' נסע במכוון אליו לעיר חוואסטוב מקום מושבו של מרן המלאך, בימי בין המצרים אשר הם בחי' מוחין דקטנות כדי לראותו, ויבא אליו בערב תשעה באב ואחר סעודה המפסקת ראה כי ישב מרן המלאך על הארץ ותן ראשו בין ברכיו ולא קם ולא זע עד למחרת בצהרים וראה חל דמעה תחתיו, ובצהרים הרים ראשו מבין ברכיו ויאמר, 'אוי איכה' אז אמר הרב רבי איציקל זצ"ל לא לחנם נקרא מלאך.

(בך יברך ישראל)

סיפר מרן הסב"ק מרוז'ין זיע"א שכאשר היה אביו מרן הרה"ק רבי שלום שכנא מפראהבישט זיע"א בצעירותו, ישב פעם לפני דודו הרה"ק רבי מרדכי מטשערנאביל זיע"א בסוכה, ודיברו בענין ה'אך' שמוזכר בתורה גבי חג הסוכות. ואמר אביו מרן הרה"ק רבי שלום מפראהבישט בשם אביו מרן הרה"ק רבי אברהם המלאך זיע"א שה'אך' של חג הסוכות תלוי ב'אך' של יום הכפורים ואמרו בזוהר ובתיקונים שפירוש הדבר הוא. כי שורש השמחה הוא בחג הסוכות, כי מקטרגא שביק לון לבנוהי (זוה"ק), וכן איתא ברעיא מהימנא שאומרים לפני תקיעת שופר.

ועל זה אמר הכתוב 'אך' אימתי אתה יכול להיות בשמחה ולחוג את חג הסוכות בלב שלם, רק אם ה'אך' של יום הכיפורים קויים כהלכתו ועשית תשובה כראוי, כי הרי יום הכיפורים אינו מכפר לשאינם שבים, ולכן אצלם לא סר מקטרגא מלפניך ומאחריך, ורק אם שב בתשובה שלימה אז יכול להיות בשמחה בסוכות, ושביק לון מקטרגא.

(מסילות)

הרה"ק אדמוה"ז רבי דוד משה מטשארטקוב זיע"א אמר, למה יקרא בשם 'מלאך' והלא צדיק הוא גדול ממלאך, כי המלאך הוא בחי' עומד, והצדיק בחי' הולך, ואמר, נשמתו ומדרגותיו היו גדולים ונשגבים ממדריגת מלאך ושרף, וכונה כן רק על שם גופו שנזדכך ונתקדש עד שנהפך כולו לרוחני כמלאך אלקים

(דברי דוד)

מרן הסב"ק מרוז'ין זיע"א סיפר, שדרכו בקודש של מרן המגיד הגדול הק' לקחת מצות לפסח רק אצל בנו

לו הספר 'תולדות יעקב יוסף' אמר דאס איז א חסידיש ספר.

(חוטמים המשולשים)

מֶרֶן הַסֵּב"ק מְרוֹז'י'ן זִיע"א אָמַר בְּשֵׁם זַקֵּנוּ מֶרֶן הַרֶה"ק רַבִּי אַבְרָהָם הַמְּלָאךְ כָּל מִי שִׁישְׁמֹר סְעוּדַת מְלוּה מַלְכָּה בְּטוֹחַ הוּא בְּמִזְוֹנוֹת תְּמִיד, וְרַמְזָה לְזֶה מָה שֶׁנֶּאֱמָר (תְּהִלִּים קי"ט, קי"ז) סְעַדְנִי וְאוֹשַׁעַה, וְאַשְׁעָה בַּחֲוָקִיךָ תְּמִיד, וְהִינּוּ כֵךְ אָמַר דּוֹד הַמֶּלֶךְ ע"ה סְעַדְנִי, כָּל מִי שֶׁמְקִיִּים אֶת סְעוּדָתִי וְאוֹשַׁעַה וּבְמָה תֵּהֵא יִשְׁוּעָתוֹ וְאַשְׁעָה בַּחֲוָקִיךָ תְּמִיד וִידוּעַ דְּחוּק לִישְׁנָא דְּמִזְוִנִי (בִּיצָה טז).

(מִשְׁמִיעַ שְׁלוֹם)

הַרֶה"ק רַבִּי יִשְׂרָאֵל מִטְשָׁאָרְטְקוֹב זִיע"א אָמַר בְּיוֹם י"א אֲלוּל תִּרְצ"ב שֶׁהַרֶה"ק רַבִּי אַבְרָהָם הַמְּלָאךְ אָמַר, אֲנִי מִתְּפַלָּא הֵרֶה הָלֹא הוּא רַק גּוֹשׁ עֵפֶר וְעַכ"ז הוּא מִתְּגַדֵּל וּמִתְנַשֵּׂא אֶת עֲצָמוֹ כָּל כֵּךְ לְמַעֲלָה. וְעַל זֶה הוֹסִיף, דְּרַכֵּם ז"ל הִיָּה לְלִמּוּד מְכַל דְּבַר וְדַבָּר שְׂרָאוֹ אוֹ שִׁשְׁמַעוֹ אִיזוֹ הַדְּרָכָה בַּעֲבוּדַת ה'.

(יִשְׁמַח יִשְׂרָאֵל)

הַרֶה"ק אֲדַמּוּה"ז רַבִּי דּוֹד מֶשֶׁה מִטְשָׁאָרְטְקוֹב זִיע"א, סִפֵּר מִזְקֵנוּ רַבִּי אַבְרָהָם הַמְּלָאךְ זִיע"א, שֶׁהִיָּה מִצְפָּה מְאֹד לְבִיאַת הַמְּשִׁיחַ, וּבְכָל שָׁנָה בַּתְּשַׁעָה בָּאָב, הִיָּה מְנַהֲגוֹ לִישֵׁב כָּל הַיּוֹם כּוֹלּוֹ כְּשֶׁרָאָשׁוּ מוֹנַח לוֹ בֵּין בְּרִכּוֹ, וְהִיָּה בּוֹכָה בְּדַמְעוֹת שְׁלִישׁ. וְכַפֵּעַם בַּפֶּעַם, הִיָּה מְגַבִּיָּה רָאָשׁוֹ וְשׁוֹאֵל, הַעוֹד לֹא בָא, עֲדִיין אֵינְנוּ. כְּשִׁכּוֹנְנוֹתָ לִשְׁאֹל עַל אוֹדוֹת מְשִׁיחַ צַדִּיקֵנוּ.

(דְּבַרֵי דּוֹד)

פ"א סִפֵּר הַרֶה"ק אֲדַמּוּה"ז מִטְשָׁאָרְטְקוֹב זִיע"א מִהַמְּלָאךְ הַקְּדוֹשׁ, שֶׁבָּא פֶּעַם אַחַת אֶל תּוֹתָנוּ הַגָּאוֹן הַקְּדוֹשׁ הַרְבִּי פִּיִּבִישׁ מִקְרַעֲמִינֵץ בַּעַל מִשְׁנַת חֲכָמִים, וְיֵהִי בְּכוֹאֵל לְבֵית תּוֹתָנוּ הַק' הַנ"ל, וַיְבוֹאוּ כָּל בְּנֵי הָעִיר, הַלּוֹמְדִים וְהַנִּכְבָּדִים, לִקְבֹּל פָּנֵי קְדוֹשׁ אֱלֹהֵי כֹזָה, שֶׁהִיָּה נִקְרָא בְּפִי כָּל בְּשֵׁם הַמְּלָאךְ. אֶךְ הַמְּלָאךְ הַקְּדוֹשׁ לֹא פָּנָה כָּלֵל אֵלֵיהֶם רַק הִשְׁקִיף בַּעַל הַחֲלוֹן שְׁעַמַּד שֵׁם, עַל הַר גְּבוּהָ שֶׁנֶּרְאָה כְּנֶגֶד הַחֲלוֹן הַזֶּה. כָּל הָעוֹלָם הַנִּכְבָּדִים הִשְׁתַּוָּקְקוּ מְאֹד שִׁפְנָה אֵלֵיהֶם וַיִּשְׁמַעוּ אִיזָה הִגָּה מִפִּי קְדָשׁוֹ, וְהוּא הַמְּלָאךְ הַקְּדוֹשׁ בְּאַחַת, עוֹמֵד וּמִסְתַּכֵּל

שֶׁחַ מֶרֶן הַסֵּב"ק מְרוֹז'י'ן זִיע"א, הַרְבִּי רַבִּי זוֹסִיאַ הַשִּׁיג פֶּעַם יִרְאֵת הַמְּלָאכִים, וְלֹא הִיָּה בְּכוּחוֹ לְסַבּוֹל זֹאת, וּבִקְשׁ מִהֶקֶב"ה שִׁסִּיר מִעֲלָיו יִרְאָה זֹה, אֲבָל זַקִּינִי שֶׁהִיָּה מִלָּאךְ בַּעֲצָמוֹ לֹא הוֹצֵרֵךְ לְזֶה, כִּי אֲכִילָתוֹ הִיָּתָה מוֹעֲטָת בְּאוֹפֶן שְׂאִי אֲפִשֵׁר בְּדֶרֶךְ הַטֵּבַע לְאָדָם שִׁיחִיָּה מֵאֲכִילָה זֹה.

(עִירִין קְדִישִׁין קִמָּא)

סִפֵּר מֶרֶן הַסֵּב"ק מְרוֹז'י'ן זִיע"א זַקִּינוּ מֶרֶן הַרֶה"ק רַבִּי אַבְרָהָם הַמְּלָאךְ זִיע"א שֶׁהִיָּה גַר בְּפִאֲסָטוֹב הִיָּה נוֹהֵג לְשַׁלּוֹחַ לְאֲבִיו מֶרֶן הַמְּגִיד זִיע"א מְדֵי שָׁנָה שְׁלֹשׁ מִצּוֹת לְסֹדֶר מַעֲשֵׂה יָדָיו הַק', פֶּעַם שְׁלַחוּ ע"י תְּלַמִּידוֹ הַד"ר רַבִּי אֶהֱרֹן גֶּאָרְדָא, רַבִּי אֶהֱרֹן בִּידוּעוֹ שֶׁהַמִּצּוֹת שֶׁנֶּאֱפּוֹ ע"י מֶרֶן הַמְּלָאךְ אֵינֶן מִצּוֹת פְּשׁוּטוֹת אֲלֵא נֶאֱפּוֹ בְּקְדוּשָׁה וְטִהָרָה וּבִיחּוּדִים נִפְלָאִים, חֲשֵׁק לְטַעוֹם מִמִּצּוֹת אֵלּוֹ וּלְקַח אַחַת מֵהֶן וְהַחֲלִיפוּ בְּשִׁלּוֹ וְהִבִּיא הַמִּצּוֹת אֶל בֵּית מֶרֶן הַמְּגִיד בְּלִיל הַסֹּדֶר, כְּשֶׁאֶךְ טַעַם רַבִּי אֶהֱרֹן מִמִּצּוֹת הַמְּגִיד חֹשׁ בְּרַע וְהַרְגִישׁ כְּאִילוֹ כָּל גּוֹפּוֹ נִשְׂרָף מִצְבוֹ נַעֲשֶׂה אָנוּשׁ וּבִקּוּשֵׁי הַפְּלִיט אֶת הַמִּילָה 'הַרְבִּי', רָצוּ בְּנֵי בֵיתוֹ אֶל הַמְּגִיד שְׂצוּהָ לְהַשְׁקוֹתוֹ מִיד בְּסִמִּי הַקָּאָה עַד שֶׁהִקְיָא כָּל מָה שֶׁאֲכָל וְהוּא נִיצֵל, לְמַחֲרַת אָמַר מֶרֶן הַמְּגִיד שֶׁרַבִּי אֶהֱרֹן נִיצֵל רַק בְּזִכּוֹת שֶׁמִּשְׁמַשׁ כְּרוּפָאוֹ וְהוּא זָקוּק לוֹ לֹלֵא כֵן הִיָּה נִשְׂרָף מְגוּדֵל קְדוּשַׁת הַמִּצְוָה.

(קוֹבֵץ תְּפִאֶרֶת יִשְׂרָאֵל)

דְּעַר טִשְׁעֶרְנוֹבִיצֶער פֶּעֶטְעַר זִיע"א הָאָט גַּעֲזָאָגְט טֵאָקַע בְּיוֹמָא דְּהִילּוּלָא פֻּון רַבִּי אַבְרָהָם הַמְּלָאךְ זִיע"א וְעַכ"י אַז עַר אִיז אַרָאָפּ גַּעֲקוֹמַעַן אוֹיֵף דִּי וּוְעֵלְט צו ווִיִּזְעֵן ווִי אַזוֹי מַקְעַן מִהַפֵּךְ זִיין חוֹמֶר לְצוּרָה.

(כ"ק מֶרֶן הָאֲדַמּוּ"ר מִבֵּיאַן שְׁלִיט"א)

מֶרֶן הַסֵּב"ק מְרוֹז'י'ן זִיע"א בְּהִיּוֹתוֹ פֶּעַם בְּדֶרֶךְ בִּיקֶשׁ מִבְּעַל הָאֲכַסְנִיא שִׁיתֵּן לוֹ 'א חֲסִידִישׁ סִפֵּר', וְהִבִּיא לוֹ אֶת סִפֵּר 'אוֹר הַמַּאִיר' וַיַּעֲנֶה הַרֶה"ק מְרוֹז'י'ן וַיֹּאמֶר, לְזֶה סִפֵּר חֲסִידִי יִקְרָא וְתוֹ לֹא? הֲלֹא כָּל הַכְּתוּב בּוֹ הוּא חוֹבֵת כָּל יִהוּדִי לְהַתְנַהֵּג כֵּן.

וְהִבִּיאוּ לוֹ הַסִּפֵּר 'חֶסֶד לְאַבְרָהָם' מִזְקֵנוּ רַבִּי אַבְרָהָם הַמְּלָאךְ וְאָמַר, סִפֵּר זֶה אוֹמֵר לָנוּ שֶׁרַק מִי שִׁיכּוֹל לְכַתּוּב הַקְּדָמָה כֹּזֵי יָכוֹל לְחַבֵּר סִפֵּר, וְהִבִּיאוּ לוֹ הַסִּפֵּר 'מֵאוֹר עֵינַיִם', וְאָמַר שֶׁזֶה גְּבוּהָ יוֹתֵר מִסִּפֵּר, שֶׁאֲפִשֵׁר מְכַל מִילָה מִסִּפֵּר מֵאוֹר עֵינַיִם לַעֲשׂוֹת סִפֵּר. וְכַאֲשֶׁר הִבִּיאוּ

באיזה מוליכים אותי ולא אבכה' (ברכות כ"ח), ותמוה כי ח"ו לומר שריב"ז לא היה ממארי דחושבנא. ואמר ז"ל "שיש שני מיני צדיקים, יש צדיק אשר אם ח"ו פגם בדבר מה אינו זז משם עד שמתקן תיכף הפגם ויש צדיק עוד גבוה מזה שאפילו אם ח"ו פוגם בדבר אינו שנה בעבודתו לתקן את הפגם כי באותו רגע שהוא עוסק לתקן את עצמו הרי הוא עובד את עצמו אלא הוא הולך הלאה ועובד את הש"י ואינו משגיח על עצמו כלל וזהו מעלה גדולה מאד ומ"מ הפגם צריך תיקון וע"כ צדיק כזה יוכל להיות לפעמים שיצטרך ללכת לגיהנם ולתקן את הפגם, וצדיק גדול כזה היה ריב"ז ע"כ אמר איני יודע באיזה דרך מוליכין אותי", עכד"ק.

(דברי שלמה)

זקני המלאך הק' זיע"א אמר שיש שני מיני צדיקים יש צדיק עילאי והוא משכמו ומעלה גבוה מכל העם שאי אפשר להדור להתקשר עמו, והוא בחי' ונחנו מה, מחמת יראה גדולה מלפני הבורא ב"ה, והוא עולה בהתדבקות גדולה שאינו יכול להיות עוד מסך ויש צדיק שיש לו גם קשר עם הדור.

(אביר יעקב)

שמעתי בפה ק"ק סאדיגערע ביום ואו

עש"ק למחרת יום הכפורים שנת תרי"ג לפ"ק, מידידי מוהר"ר יוחנן נ"ו מדינאב שאמר בשם הרב הקדוש מוהר"ר דוב בעריש מלעווא נ"ו בן כבוד אדומו"ר מוהר"ר ישראל זצוקללה"ה זיעוכ"י אשר לזקנו אדומו"ר מוהר"ר אברהם מלאך זצוקללה"ה זיעוכ"י אירע לו לקנות חפילין יקרים מאוד מסופר סת"ם קדוש ה' מאוד, אבל הי' מדורות שלפניו ולא רצה לקנותם, באמרו הנה

במחשבה עמוקה בחלון הזה נגד ההר הגבוה המתראה כנגד החלון הזה.

והיה אז בין העומדים האלה אשר באו לבקר את פני המלאך הקדוש, גם איזה אברך למדן ומיוחס בעיניו נגיד ונכבד, ולא היה יכול להתאפק עוד על נקילת ערכו, וערך הנכבדים שהיו עמו שככה נקלים המה בעיני המלאך הקדוש, עד שאינו סוקר כלל עליהם, רק צופה ומביט בחלון על ההר, וכמובן היה האברך הזה מתנגד ומתגאה בעיניו, ויפנה האברך הזה אל המלאך הקדוש וישאלהו כמפליא, ויאמר להמלאך הקדוש, מה זה תביטו כל כך אל ההר הזה בעד החלון, הכי לא ראיתם עוד הר גבוה.

ויען לו המלאך הקדוש, אני מסתכל ומתפלא על זה 'איך גוש עפר פשוט כזה יתגאה כל כך, עד שנעשה הר גבוה כזה' ויחרד וילפת האברך הזה מהתשובה העמוקה הזאת שחדרה אל לבו להבין על מה היו רומזים דבריו הקדושים.

(דברי דוד)

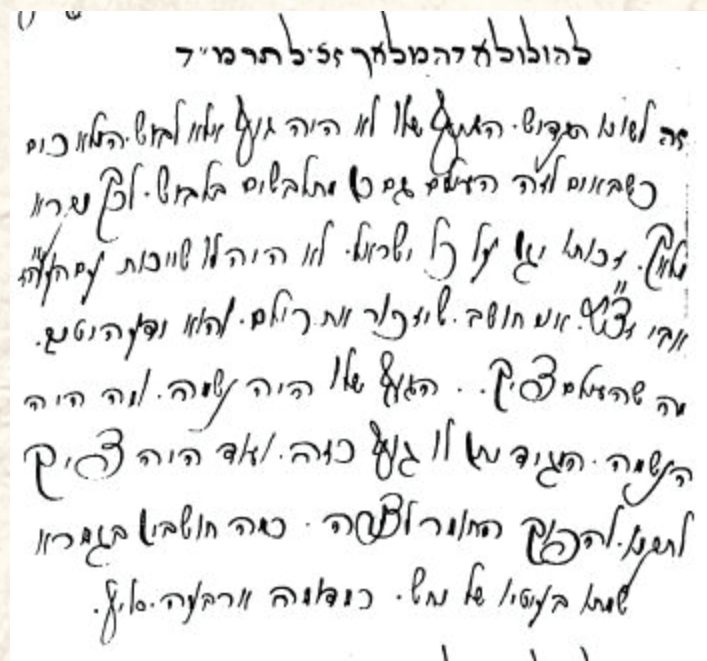

סיפר הרה"ק רבי ישראל מהוסיאטין זיע"א אשר פעם אחת בעת תפילת המלאך הנוכחים שהוא קרוב לכלות הנפש ממש, ויצו הרה"ק בעל התניא להסיר ממנו את התפילין דרש"י ולהניח עליו תפילין דר"ת, ועשו כן, ושבה רוחו אליו, וכשסיפרו זאת אח"כ להמלאך אמר והחכמה תחיה את בעליה.

(כתבי רבי יוסף הורנשטיין ז"ל)

כ"ק א"ז אברהם המלאך הקדוש צוק"ל זי"ע ועכ"א אמר, 'שריב"ז בכה ולא עוד אלא שיש לפני שני דרכים אחת של גן עדן ואחת של גיהנם ואיני יודע

כת"י תורת הרה"ק רבי יצחק מבאיאן זיע"א
על מרן המלאך הק' זיע"א

אמרו חז"ל שהראה לו הקב"ה למשה (לאדה"ר) דור דור ודורשיו דור דור וסופריו על כן צריך אני לסופר של דורי ע"כ. ומסיים שם ואפשר שזהו גם כן טעם אחד מן מצות 'ועתה כתבו לכם את השירה הזאת' (דברים לא, יט) שנמנה למצות עשה ממנין תרי"ג, כתיבת ספר תורה הקדושה אע"פ שיש לו מכבר ספרו תוה"ק הרבה, כי בכל דור דור התורה הקדושה ממש תורה חדשה בשרשה ומקורה העליון, כי היא מתגלגלת בשורשה וכן הנשמות בשרשיהם העליון במקורם העליון.

(מאמרי צדיקים)

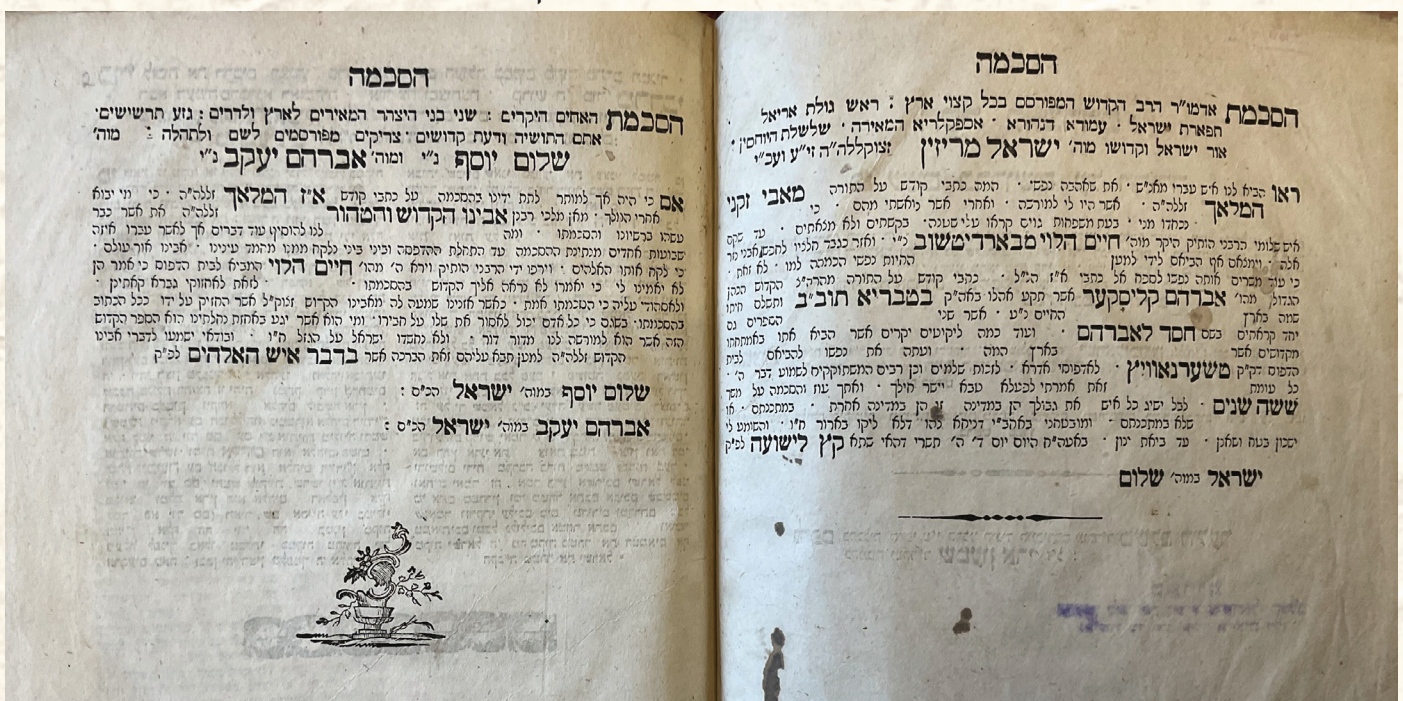

גם זקני הה"ק רבי אברהם המלאך זצ"ל אמר שעיקר העבודה היא באכילה ושתייה ושאר צרכי הגוף לתקנם ולהעלותם מגשמי לרוחני ויש לו להקב"ה נחת רוח גדולה מזה ולכן השתוקק הקב"ה לברוא עולמו ועי"ז קיים העולם דכר היה רצונו ית' בבריאת עולמו שיהפכו החומר לרוחני.

(נדר ישראל)

ספה"ק פרי הארץ - תקע"ד ספר הראשון שמופיע ד"ת ממרן המלאך זיע"א שייך להרבני הנגיד רבי חיים שווייד שליט"א

הסכמת רבוה"ק על ספה"ק חסד לאברהם ממרן המלאך הק' זיע"א

מדור תולדות רבוה"ק לבית רוז'ין זיע"א

האדמו"ר רבי דוד טווערסקי מבאהוש זיע"א

בן הרה"ק רבי מרדכי זוסיא מהוצעלס-יאס זיע"א והתן הרה"ק רבי ישראל שלום יוסף מבאהוש זיע"א
והתניו זצ"ל לוקחי בנותיו
מרת חנה לאה ע"ה אשת הרב איליה סמואל זצ"ל, מרת מלכה ע"ה אשת הרב אסריג זצ"ל.

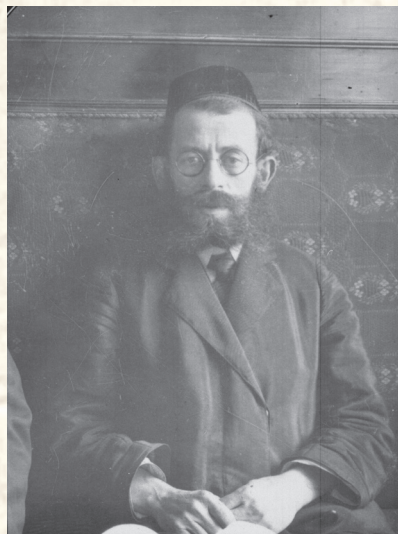
לכבוד חודש תשרי הבעל"ט הבאנו לפניכם מאמר מיוחד עם פרטים מעניינים על ענף בשלשלת
הקודש באהוש, נכד כפול למורן הסב"ק מרוז'ין זיע"א. מחמת קוצר היריעה איננו מקיפים כאן את כל
סיפור תולדותיו הקדושים, אלא הבאנו כמה פרטים מיוחדים מהאי צדיק!

הנהגת הישיבה היה ביד חתניו הרה"ק
רבי מנחם מענדיל מבאהוש זיע"א
והרה"ק רבי דוד טווערסקי מבאהוש
זיע"א, נשמו עשרות מכתבים מאותו
תקופה כאשר הגיסים חותמים יחד על
כל מכתבי הישיבה.

היה בעל צייר נפלא, וגם בעל מכניס
אורח גדול, ביתו היה פתוח לרחווה
לכל דורש.

באחרון של פסח תרפ"ג נסתלק הרה"ק
רבי ישראל שלום יוסף מבאהוש זיע"א
מילא את מקומו הגיסים הק' הרה"ק
רבי מנחם מענדיל מבאהוש זיע"א
והרה"ק רבי דוד טווערסקי מבאהוש
זיע"א, היה מחזה הוד לראות את שתי
גיסים משתמשים בכתר אחד באופן
נפלא ביותר, גם כל המכתבים נכתבו
יחד, הקוויטלעך וכדו'. המשב"ק היה
הרה"ח רבי אברהם אבא בארטפעלד
ז"ל.

כמו"כ חיבר הרה"ק רבי דוד זיע"א
כמה ניגונים המושרים עד היום בחצר
הקודש באהוש, למשל 'ותגלה ותראה
מלכותו', 'קה ריבון' ועוד.

הרה"ק רבי דוד טווערסקי מבאהוש זיע"א

הרה"ק רבי דוד טווערסקי מבאהוש זיע"א

הרה"ק רבי דוד מבאהוש זיע"א

הרה"ק רבי דוד טווערסקי מבאהוש
זיע"א נולד לאביו הרה"ק רבי מרדכי
זוסיא מהוצעלס-יאס זיע"א בעיר
באהוש בשנת תרמ"ב, נקרא ע"ש זקנו
הרה"ק רבי דוד מטאלנא זיע"א², כבר
בימי נעוריו ראו עליו כי לגדולות נוצר
היה בעל כשרון נפלאה ומתמיד עצום.
בימים אלו גר ליד זקנו הגדול הסבא
רבה³ הרה"ק רבי אברהם מטריסק
זיע"א עד לגיל שבע שאז נסתלק
הרה"ק מטריסק זיע"א. המלמד שלו
בטריסק אז היה הגה"ח רבי יואל ארי'
צימרמן זצ"ל. בהגיעו לפרקו נשא את
בת דודו⁴ הרה"ק רבי ישראל שלום
יוסף מבאהוש זיע"א. לכבוד החתונה
הגיע רבי יואל ארי' הנ"ל ונשאר לגור
בעיר באהוש, ולאחר זמן נתמנה להיות
ראש הישיבה בישיבת בית ישראל
בחצר הקודש.

בשנת תרס"ט יסד הרה"ק רבי ישראל
שלום יוסף מבאהוש זיע"א את ישיבתו
בחצר קדשו 'ישיבת בית ישראל',

1 תודה רבה להרב יצחק מאיר טווערסקי שליט"א.

2 זקנו [אבי אביו] הרה"ק רבי מנחם נחום מבריסק זיע"א היה חתן הרה"ק רבי דוד מטאלנא זיע"א.

3 אביו הרה"ק רבי מרדכי זוסיא מהוצעלס-יאס זיע"א היה בן הרה"ק רבי מנחם נחום מבריסק זיע"א שהיה בנו של הרה"ק רבי אברהם המגיד מטריסק זיע"א.

4 אביו הרה"ק רבי מרדכי זוסיא זיע"א היה חתן הרה"ק אדמוה"י רבי יצחק מבאהוש זיע"א.

חותמת הגיסים בימי שבתם בעיר באהוש

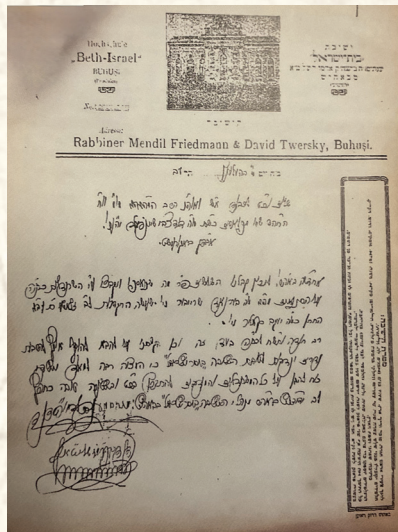

מודעה על הסתלקות הרה"ק רבי דוד טווערסקי מבראש זיע"א

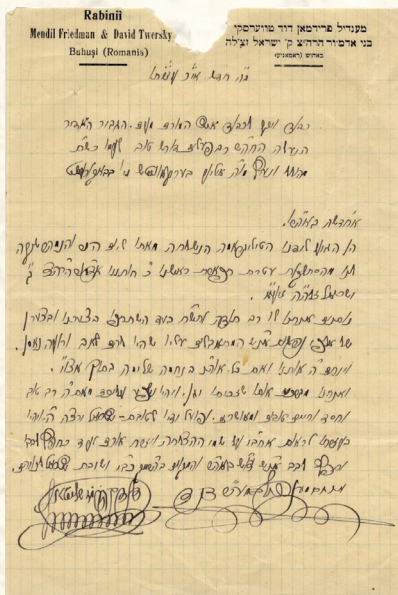
דוד והרביצו בו בקתות רוביהם מכות אכזריות עד שהתעלף, במעשה זה הציל כל אלו שישבו במרתף ונתכוון למסור נפשו בעד הנשאים בצאתו מן המרתף, לפנות בוקר חזר אליהם אל המרתף בזחילה בשארית כוחותיו והודיע שהרוצחים הסתלקו אבל מאז סבל רבי דוד כל ימי חייו כאבים גדולים. (נר ישראל)

עוד מספרת קרובת המשפחה הנ"ל, בזמן שהתארח רבי דוד בבית אחותו הרבנית רייזל בלומה באודסה, פעם עמדו בני המשפחה על המרפסת ולפתע ראו את רבי דוד עובר ברחוב ונושא על גבו שק כבד חולף על פני הבית וממשיך ללכת כפוף תחת נטל משאו ואחריו נגררת זקנה. אח"כ סיפר הרה"ק רבי דוד כי ראה אשה זקנה כורעת, ולידה שק ואין בה כח להרימו לכן לקח ממנה את השק והביא אותו לביתה.

בסוף ימיו חלה הרה"ק רבי דוד במחלה

מכתב הרה"ק רבי דוד זיע"א וגיסו הרה"ק רבי מענדיל מבראש זיע"א למען הישיבה

מכתב מהרה"ק רבי דוד טווערסקי מבראש זיע"א וגיסו הרה"ק רבי מענדיל מבראש זיע"א לראש הסתלקות חותנם הרה"ק רבי ישראל שלום יוסף מבראש זיע"א

די לוייה פונם ברוהשער רבי'ן.

וועג איז איר געטראגן געווארן אויף די הענט דורך חסידים ביי אויפן בית עולם. וואס זי האט געמאכט חספית. אין שטעט פון דעם לוייה. ציג איז די אהרונג געהאלטען געווארן פון א גרויסע צאל פאליטישע, פון ציעל געשיקט אונטער דער אנהייב פון א פאליציי - אינספעקטאר, אויס מירא, א עס וואס זיך נישט געווען טרעפן אינצידענט צוליבן האוסיטעטן יום טוב פונם 10-טן דעצעמבער, וואס איז אויסגעפארן אין דעם טאג.

דער נפטר'ן דור"ל, איז א זון פון דעם יום טוב טווערסקי פון יאסי אין א נידעם פונם ברוהשער רבי'ן רבי ישראל שלום יוסף פרידמאן. נאך לוייה, ציג, וואס איז פארגעקומען געטאג דעם 10-טן ד.ח. האט זיך בא - טווייט די נאנעט אירדשע פאסעליערינג פון יאסי, וועלכע איז געקומען אפגעבן דעם געטאג כבוד דעם נפטר. ס'וועגן אנגעקומען אויך אונזע רבי'ם פון אנדערע שטעט זיך צו באטווייגן אין דער לוייה. דעם נאנעט.

עיתון אודות לויית הרה"ק רבי דוד מבראש זיע"א

בימי המהפיכה ברוס'א, הידוע בשם מהפיכת אוקטובר שנת תרע"ז שאז גברו הקומוניסטים והפילו ממשלת קרנסקי הדמוקרטית והתחיל משטר הדאקטאטורה של הפרולטריון, אולם לא בכל הארץ התבסס השלטון הקומוניסטי בבת אחת, היו מקומות ובהם גם אודיסה, שבהם נמשך המאבק נגד הבולשביקים גם האנגלים הגרמנים והרומנים המשיכו להילחם נגד המשטר החדש, ואודיסה שהיתה עיר חוף, עברה מידי פעם מיד ליד האנגלים הגרמנים והרומנים פלשו מהים וההידמקים של פטלורה תקפו מהיבשה כשגבר צד אחד נסוג הצד השני.

בעת ההיא ביקר הרה"ק רבי דוד זיע"א אצל אחותו הרבנית בלומה רייזל ע"ה באודיסה אשת הגה"צ רבי אביגדור שור ז"ל, ומסיבת המלחמה שנלחמו ארצות אירופה ביניהם גם רומניה נגד רוסיה הקומוניסטית נסגר הגבול בין רומניה לרוסיה, והרה"ק רבי דוד לא היה יכול לשוב לביתו שברומניה ונשאר באודסה. כאשר נתפסה העיר בידי ההידמקים הקוזאקים האוקראינים, הידועים לשמצה באכזריותם הנוראה, פרצו חיילים לבית רבי אביגדור שור והעמידו את כל בני הבית עם האורחים שמעבר הגבול ששהו אז שם בשורה וכיוונו את הרובים ישר עליהם רבי אביגדור יצא ממקומו ועמד במקום הראשון כדי להיות ה'נחשון', הרוצחים השפלים נתרכו ודרשו השעונים והטבעות ושאר התכשיטים, כשקיבלו הכל מיהרו לעבור לדירה השניה, וכל בני הבית ירדו למרתף לשהות שם כל הלילה, כשקול צעדי המגפיים הכבדים של הקוזאקים נשמעים מעל ראשיהם שם במרתף ישבו כולם צפופים, נר קטן דלק על איזה חבית האנשים אמרו תהלים הנשים לחשו שמות הקדושים נ"ע, ישראל בן שרה, פנחס בן שרה רחל, שיינדיל ישראל בן חוה, לפתע נשמע דפיקות בשער, הרה"ק רבי דוד עזב פתאום את המרתף ויצא הנשואים לא ידעו לאן ולמה יצא. השער נפרץ ההידמקים תפסו את רבי

מרת חנה לאה ע"ה

נפטרָה ט' אדר ב' תשמ"ו.

מצבת מרת חנה לאה ע"ה

מרת מלכה ע"ה

נפטרה ה' תמוז תשנ"ה. מרת מלכה ע"ה ובעלה ז"ל היו מסתופפים בצל ש"ב הרה"ק רבי יצחק מבאהוש זיע"א וגם נסעו יחד להעיר באהוש כמה פעמים.

מצבת מרת מלכה ע"ה

לשמצה באכזריותם הנוראה, פרצו חילים לבית רבי אביגדור שור והעמידו את כל בני הבית עם האורחים שמעבר הגבול ששהו אז שם בשורה וכיוונו את הרובים ישר עליהם רבי אביגדור יצא ממקומו ועמד במקום הראשון כדי להיות ה'נחשון', הרוצחים השפלים נתרככו ודרשו השעונים והטבעות ושאר התכשיטים, כשקיבלו הכל מיהרו לעבור לדירה השניה, וכל בני הבית ירדו למרתף לשהות שם כל הלילה, כשקול צעדי המגפיים הכבדים של הקוזאקים נשמעים מעל ראשיהם שם במרתף ישבו כולם צפופים, נר קטן דלק על איזה חבית האנשים אמרו תהלים הנשים לחשו שמות הקדושים נ"ע, ישראל בן שרה, פנחס בן שרה רחל, שיינדיל ישראל בן חוה, לפתע נשמע דפיקות בשער, הרה"ק רבי דוד עזב פתאום את המרתף ויצא הנשארים לא ידעו לאן ולמה יצא. השער נפרץ ההידמקים תפסו את רבי דוד והרביצו בו בקתות רוביהם מכות אכזריות עד שהתעלף, במעשה זה הציל כל אלו שישבו במרתף ונתכוון למסור נפשו בעד הנשארים בצאתו מן המרתף, לפנות בוקר חזר אליהם אל המרתף בזחילה בשארית כוחותיו והודיע שהרוצחים הסתלקו אבל מאז סבל רבי דוד כל ימי חייו כאבים גדולים.

(נר ישראל)

עוד מספרת קרובת המשפחה הנ"ל, בזמן שהתארר רבי דוד בבית אחותו הרבנית רייזל בלומה באודסה, פעם עמדו בני המשפחה על המרפסת ולפתע ראו את רבי דוד עובר ברחוב ונושא על גבו שק כבד חולף על פני הבית וממשיך ללכת כפוף תחת נטל משאו ואחריו נגרת זקנה. אח"כ סיפר הרה"ק רבי דוד כי ראה אשה זקנה כורעת, ולידה שק ואין בה כח להרימו לכן לקח ממנה את השק והביא אותו לביתה. בסוף ימיו חלה

רבי דוד טווערסקי

[illegible]

כתבה אודות הרה"ק רבי דוד טווערסקי מבאהוש זי"ע א

רוז'ינער שניפצל מהו?

(הלך א')

רבי אליעזר מויז'ניץ זיע"א שאביו הק' הרה"ק רבי ישראל מויז'ניץ זיע"א לא נהג ללכת עם שניפצל, אבל בנו בהיותו חתן הרה"ק אדמוה"ז רבי יצחק מאיר מקאפיטשיניץ זיע"א קיבל מנהג זה מחותנו. גם רבוה"ק לבית וואסלוי זיע"א, צדיקי בית רימינוב זיע"א, ועוד הרבה הלכו עם שניפצל.

*

בספר 'ליקוט אמרי קודש' – סאדיגורה מביא בזה"ל: בסגנון דומה ממש שמעתי מאבי הרה"ק רבי אברהם יעקב מסדיגורה זיע"א ה'עקבי אבירים', בילדותי ששאלתי מהו טעם מנהגינו ללבוש עניבה על הצואר, והשיב לי שענין הלבשה הוא כדי להזכיר לאדם שעבודתו בעולם הזה היא להבדיל ולהפריד בין חלק העליון שבגוף שכולו רוחני לחלק הגוף הגשמי ולהעלות ולרומם את הגשמיות עד שתהיה כולה רוחניות.

בספר טובות זכרונות מספר, סיפר לי אחד מנכדי חסידי סדיגורה שהיה רגיל לנסוע אל הרה"ק רבי אברהם יעקב מסדיגורה זיע"א בעל ה'אביר יעקב', בימות החול לתל אביב. שפעם אחת נכנס אל הקודש פנימה והרה"ק רבי אברהם יעקב זיע"א התנצל בפניו שאינו לובש אה העניבה המתאימה כי מה יעשה אחרי שחיפש את העניבה המתאימה ולא מצאה, עד כדי כך היה מקפיד על גינוני המלכות של בית רוז'ין, ע"כ. וכמובן שזה אינו דברים פשוטים, כידוע אשר הרה"ק רבי אברהם יעקב זיע"א עשה הכל ביחוד עלונה, ופשוט.

כמו"כ מביא בספר שבט מישאל ח"ג עמ' י"ד, יש להזכיר בענין דרך אדמוה"י בית רוז'ין ללבוש עניבה, מה שלא ראו כזה בחצירות אחרות, והיה אומר הרה"ק מבאהוש זיע"א, שבדורות שעברו היו יהודים לובשים תפילין כל היום וככה היו מקושרים להשי"ת, והיום שאין לובשים תפילין כל היום עושים קשר בעניבה להזכירנו להיות מקושר להשי"ת.

מספרים שבהיות הרה"ק רבי יצחק מבאהוש זיע"א בארה"ב הלך לבקר כ"ק האדמו"ר מפאפא צוק"ל ושח בפניו, אין

ידוע כי כל מנהגי הקודש של רבוה"ק זיע"א רובם ככולם היו מסודרים עפ"י שמות הק' ויחודים נשגבים. אחד ממלבושי הכבוד אשר ייחדו את רבותינו הקדושים היה השניפצל - העניבה, אשר עוצבה כמסורת חצר מלכות בית רוז'ין, וכראוי וכיאות לרבוה"ק זיע"א מאן מלכי רבנן, וסודרה בסודות טמירים ויחודים נשגבים גבוה מעל גבוה, כאשר לכל צדיק וצדיק היה מיוחדות משלו עם כוונותיו הטמירים. כאשר מן הנראה מקור מנהג זה יסודתו בהררי קודש עוד ממרן הסב"ק מרוז'ין זיע"א.

גשים אנו מול הקודש באימה, ביראה, ברתת ובזיעה, לגעת בקצה קצהו של ענין סידור השניפצל של רבוה"ק זיע"א, כאשר אפס קצהו נראה וכולו לא נראה, מי יעמוד בסוד קדושים.

*

כמעט לא זכינו לשמוע מרבוה"ק זיע"א אודות שגב עניין זה. אמנם זעיר פה זעיר שם, דברו רבותינו הקדושים מילים ספורות על קדושת עניינה, אמרנו נלקטה ונעמיד אותו כעמוד גורנה, בכדי שנוכל לעמוד במקצת על עניין קדוש זה.

פשטות ענין לבישת השניפצל הוא ע"פ קבלה בכדאי שיהי כיסוי על הלב, שהלב לא יהיה מגולה. ידוע כי בימים מקדם באירופה לפני המלחמה, היו הרבה חצרות הקודש שנהגו ללכת עם שניפצל, כמו אדמוה"י בית ליובאוויטש זיע"א ועוד הרבה. אלא שבתקופה האחרונה לאחר המלחמה כמעט ונשתכח ענין זה בשאר המקומות. אמנם רבוה"ק זיע"א שאחזו מעשה אבותיהם בידיהם, ולא זזו מאומה מהמסורת, המשיכו עם גינוני המלכות ונהגו ללכת בו בכל עת. ובכל חצרות רבוה"ק זיע"א נהגו ללבוש זה בכה וזה בכה כאשר בכל חצר היה את העניינים המיוחדים לו.

גם חתני רבוה"ק זיע"א שהצטרפו אל משפחת המלוכה, נהגו ללבוש שניפצל כדרך רבוה"ק זיע"א. ביניהם ידוע כי הרה"ק

הרה"ק רבי אברהם יעקב מסדיגורה זיע"א

הרה"ק רבי אברהם יעקב מסדיגורה זיע"א

רוז'ין האט מען צו געבינדן
א שניפסל, או מ'האט זיך
אנגעקוקט אין שפיגעל!
(ברוז'ין קשרו והידקו עניבה,
הסתכלו והתבוננו במראה!).

הנוכחים במקום מאוד תמהו
על הדברים, אך כשהתבוננו
בפניו של האדמו"ר מפאפא
זצ"ל ראו כי הוא מחייך חיוך
של הבנה, הרה"ק מבאהוש
הבחין בכך, ובצאתו מהביקור
אמר הרה"ק למלווי, האדמו"ר
מפאפא הוא יהודי של מעלה.

החסידים הסבירו, העניבה,
פירושה, שאדם מחייב את
עצמו על ידי הקשירה וההידוק,
ובראי הוא מסתכל ומתבונן
כיצד הוא נראה ובאיזה מצב
הוא נמצא.

הרה"ק רבי צבי ארי' מזלטיפאלי זיע"א

הרה"ק רבי אליעזר מויז'ניץ זיע"א

הרה"ק רבי מרדכי שלום יוסף מסדיגורה זיע"א

הרה"ק רבי ישראל מהוסיאטין זיע"א

הרה"ק רבי יעקב מהוסיאטין זיע"א

הרה"ק רבי שלמה חיים מסדיגורה זיע"א

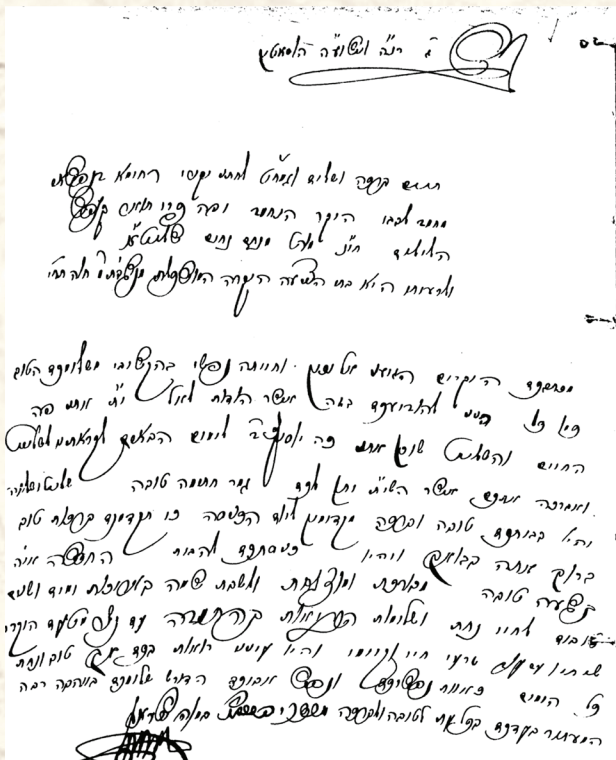
הרה"ק רבי יצחק מבאהוש זיע"א

בצל הקודש'

תיאור חי מתקופה בצל קודשם של רבוה"ק זיע"א
מתוך מכתבים - כתבי חסידים - מפי השמועה - כתבי עת ועוד.

הרונת הרה"ק רבי מנחם נחום מבאיאן זיע"א

שבט תרמ"ד בעיר הוסיאטין

מכתב מהרה"ק אדמוה"ז מהוסיאטין זיע"א
לחתנו הרה"ק רבי מנחם נחום מבאיאן זיע"א

הרבנית הצדיקת מרת חוה ע"ה בת דודו זקנו הרה"ק
אדמוה"ז רבי מרדכי פייביש מהוסיאטין זיע"א.

הרה"ק רבי ברוך ברזל ז"ל מצפת סיפר אודות שידוך זה:
התהלות והתשבחות אשר יצאו לשם רבי מנחם נחום
עוד בילדותו הגיעו לאזניו של דודו זקנו האדמוה"ז
מהוסיאטין זיע"א ויחפוץ לקחתו לחתן לבתו המושלמת
מרת חוה ע"ה. באחד מבקוריו בסא"ג ביקש לתהות על
קנקנו של הרה"ק רבי מנחם נחום ומאד מצא חן בעיניו,
והחליט לגמור השדוך. כאשר התחילו לדבר בענין הנדן
דרש הרה"ק רבי יצחק מבאיאן כי דודו מהוסיאטין יתן
סך 1500 ר"כ ואילו הוא יתן רק 1000 ר"כ. כי כן המנהג

חצר הקודש הוסיאטין

לפני למעלה ממאה וארבעים שנה חגגו ברוב פאר
והדר את שמחת בית סדיגורה - הוסיאטין, כשהרה"ק
רבי יצחק מבאיאן זיע"א, הוביל לחופה את בנו החתן
המרומם הרה"ק רבי מנחם נחום מבאיאן זיע"א, עב"ג
הכלה המהוללה הרבנית הצ' חוה ע"ה בת דודו הרה"ק
אדמוה"ז רבי מרדכי פייביש מהוסיאטין זיע"א.

אלפי חסידים ואנשי מעשה ובראשם גדולי צדיקי ומאורי
הדור, הגיעו לשמחה
בשמחת רבותיהם הק',
ועל כולם שתי המחותנים
הרה"ק מהוסיאטין זיע"א
והרה"ק מבאיאן זיע"א.

בעז"ה במאמר שלפנינו
נביא מקצת מסדר הדברים
של השמחה הגדולה עם
גילויים חדשים מעיתוני
התקופה ומכתבים נדירים
וכדו'.

בהגיע הרה"ק רבי מנחם
נחום זיע"א לפרקו בא
בברית השידוכין, עם

הרה"ק רבי מנחם נחום מבאיאן זיע"א

1 באותו תקופה היה עוד לפני שעבר להעיר באיאן ונקרא הרה"ק רבי יצחק מסדיגורה זיע"א.

נחתם ע"י הרה"ק אדמוה"ז רבי אברהם יעקב מסדיגורה זיע"א ואינו מופיע בספר אגרות הרה"ק מרוז'ין ובניו. מכתב זה נשלח לחתנו הרה"ק רבי ישראל שלום יוסף ממעז'בוז זיע"א, ביום י"ג אב תרמ"ג רק ד' שבועות לפני הסתלקותו של הרה"ק מסדיגורה זיע"א לגנז"מ. וזל"ק של המכתבים:

מכתב הזמנה א'

ב"ה חס"ד לישראל

רב חיים וברכה ישע והצלחה לכבוד ידידי הנגיד המופל' הו"ח מו"ה יצחק דוד ווייטמאן נ"י.

אודה לך כי טוב כי באו ימי חפץ והגיע עת דודים תור כלילת נכדי היקר נטע שעשועים החתן כמר מנחם נחום שיחי' בן בני הרב החסיד החכם השלם וותיק ונעים מו"ה יצחק שליט"א, עב"ג הכלה היקרה מרת חוה שתחי' בת אחי הרב הצדיק המפורסם מו"ה מרדכי פייבוש שליט"א, החתונה תהי' אי"ה למז"ט בחודש אלול הבע"ל בק' הוסיאטין, ואקרא למאהביי לבוא לשוש על ראש שמחתי להתענג ולהתעלם יחד בימי חדות מעוזינו, ואי"ה בעת שמחת בניו שיחי' אשיב גמול, ויהי רצון אשר משמחתי זו יושפע ויתמשך שפע שבע רצון ברכה ושמחה עלינו ועל כבודו בתוך כל הנלווים אלינו ועל כלל ישראל. כנפש ידידו הדו"ש וטובתו חפץ באושרו ורום קרן הצלחתו המעתיר בעדו ובעד כלל ישראל.

אברהם יעקב במוהר"ר ישראל

ברוז'ין שצד הכלה נותן כמחצה יותר מצד החתן. אולם הרה"ק אדמוה"ז מהוסיאטין טען כי הואיל והוא דודו, מדור קודם ובנו של הסבא קדישא מרוז'ין זיע"א על כן יתן צד החתן את ה-1500 ר"ב, והרה"ק מבאיאן סירב. כל אחד עמד על דעתו וכשלא באו לעמק השוה נפרדו זה מזה בלא שיבא הענין לידי גמר. הרה"ק מהוסיאטין החליט לחזור לביתו ונכנס להפרד מאחיו הגדול הרה"ק אדמוה"ז מסא"ג. שאלו אחיו מסא"ג, מדוע יסע מבלי לגמור השדוך, סיפר לפניו אדמוה"ז מהוסיאטין את כל המשא ומתן. נענה הרה"ק מסא"ג ואמר, משמע כי החתן מצא חן בעיניך והמחותן גם, נאר איך מאך קיילע, (ורק אני הוא המעכב כלומר בזה שאני מוסיף על הדורות).

כשמוע הרה"ק מהוסיאטין את דבריו חזר והסכים לגמור את השדוך בתנאי הנדן כאשר הציע הרה"ק מבאיאן. אז אמר הרה"ק מבאיאן מכיון ודודי ביקש שיתן צד החתן סך 1500 ר"ב יעשה כדבריו, ברם לעומת זה יתן צד הכלה סכום נוסף כפי הנהוג שצד הכלה נותן במחצה יותר וכן הוסכם. ועמד השדוך בכי טוב.

עכ"פ

מאוחר יותר נקבע זמן החתונה לחודש אלול תרמ"ג בעיר הוסיאטין, נשמרו ב' מכתבי הזמנה שנשלחו ע"י זקנו של החתן הרה"ק אדמוה"ז רבי אברהם יעקב מסדיגורה זיע"א, מכתב א' נשלח להחסיד המפורסם רבי יצחק דוד ווייטמאן ז"ל מחשובי חסידי סדיגורה, מכתב זה נדפס בספר משכנות הרועים. מכתב ב' שנדפס כאן לראשונה וכנראה כי זה המכתב האחרון אשר

ב"ה חס"ד לישראל

רב חיים וברכה ישע והצלחה לכבוד ידידי הנגיד המופל' הו"ח מו"ה יצחק דוד ווייטמאן נ"י.

אודה לך כי טוב כי באו ימי חפץ והגיע עת דודים תור כלילת נכדי היקר נטע שעשועים החתן כמר מנחם נחום שיחי' בן בני הרב החסיד החכם השלם וותיק ונעים מו"ה יצחק שליט"א, עב"ג הכלה היקרה מרת חוה שתחי' בת אחי הרב הצדיק המפורסם מו"ה מרדכי פייבוש שליט"א, החתונה תהי' אי"ה למז"ט בחודש אלול הבע"ל בק' הוסיאטין, ואקרא למאהביי לבוא לשוש על ראש שמחתי להתענג ולהתעלם יחד בימי חדות מעוזינו, ואי"ה בעת שמחת בניו שיחי' אשיב גמול, ויהי רצון אשר משמחתי זו יושפע ויתמשך שפע שבע רצון ברכה ושמחה עלינו ועל כבודו בתוך כל הנלווים אלינו ועל כלל ישראל. כנפש ידידו הדו"ש וטובתו חפץ באושרו ורום קרן הצלחתו המעתיר בעדו ובעד כלל ישראל.

מכתב הזמנה מהרה"ק אדמוה"ז רבי אברהם יעקב מסדיגורה זיע"א לכבוד החתונה

אברהם יעקב במוהר"ר ישראל

מכתב הזמנה ב'

ב"ה יום ה' י"ג מנחם אב חס"ד לישראל"ל

רב חיים וברכה וישועה. לידידי חתני נ"א יקירי הרב ... ונעים. יפה פרי תואר קודש הלולים מו"ה ישראל שלום יוסף שליט"א ולרעיתי בתי היקרה הצנועה החכמה מ' שרה רבקה תחי' לאויט"א

הודות לד' אתנו כלנו פה החיים והשלום, בה יוסיף ד' אך טוב סלה, והנה כאשר ... ד', כי קרב ... תור כלילת נכדי

היקר הנחמד ונעים החתן כמור מנחם נחום שליט"א, אשר החופה תחי' אי"ה ביום ה' ד' אלול הבעל"ט, בק' הוסיאטין, אבקש אתכם ... בניי היקרים להקדים עצמכם לבא הנה אי"ה, להתעלם אתנו באהבים, וד' יעזרינו כי שמחתנו תחי' שמחה שלימה, וממנה תושעין מהרה בפקודת ישועה ורחמים, כנפש אביכם המצפה לקראת בואכם בשעה טובה ומוצלחת המעתיר בעדכם כה"י לכל טוב סלה.

אברהם יעקב
במוהרר ישראל

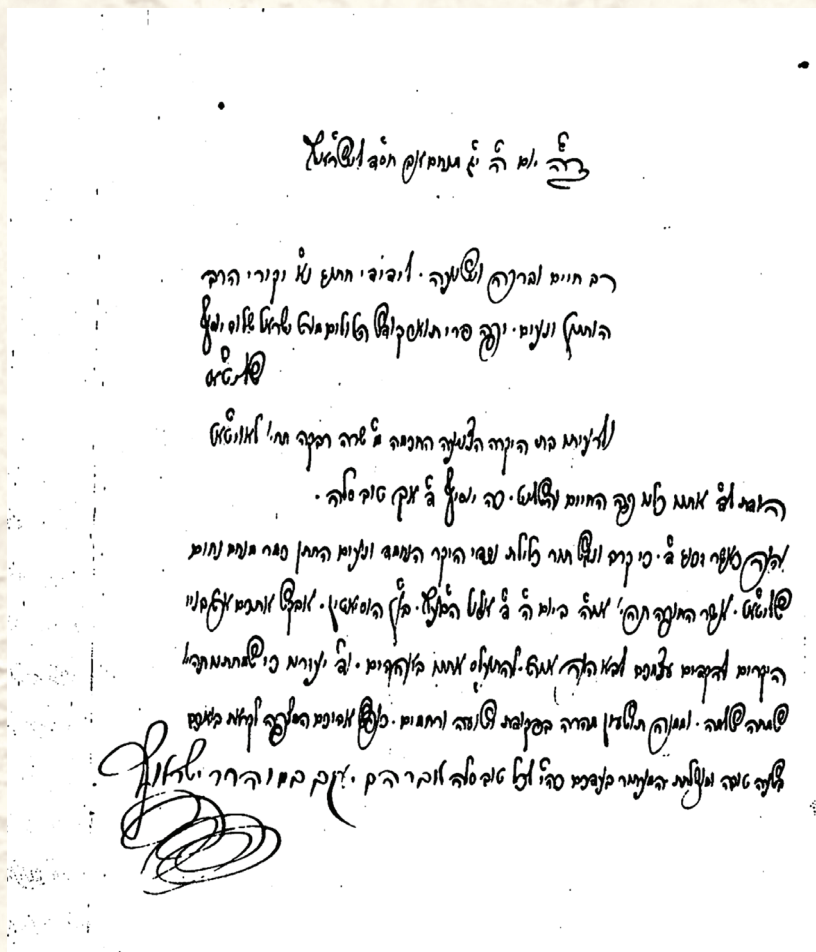
ולא יהיה הוא המחותן, שוב כשהקדים המחותן הוא אחיו אדמוה"ז מהוסיאטין לבוא בשנה זו לסא"ג אשר היה דרכו בקודש לבוא בכל שנה בחודש אלול להשתטח על ציון אביו הק' זיע"א אך אז הקדים בואו כי הרי באלול הוקבע זמן החתונה בהוסיאטין. בחזרתו נסע אדמוה"ז ללוותו ובהפרדם ירדו מהמרכבה והלכו ברגל כאשר גם אז שינה מסדרו.

בשבת נחמו - ט"ו אב - נחלה אדמוה"ז מסדיגורה וביקש מבנו הרה"ק רבי יצחק שלא לדחות את החתונה ויסע להוסיאטין בלעדו,

אך בהיות כי גבר החולי דחו מאין ברירה את החתונה לאחר החגים חורף תרמ"ד. ובעוונת"ר נסתלק הרה"ק אדמוה"ז מסדיגורה זיע"א בי"א אלול, זי"ע ועכ"י.

ביום ו' שבט תרמ"ד נהג ברוב פאר והדר שמחת הפארשפיל של הרה"ק רבי מנחם נחום מבאיאן זיע"א בעיר סאדיגורא בחצר קדשו של אביו הרה"ק רבי יצחק זיע"א. בהגדה של פסח בית היין (י"ט:) מופיע ד"ת שנאמר בשמחת הפארשפיל בזה"ל:

וממורי קד"ק מהרי"צ שליט"א שמעתי על כתוב זה שאמר ליל ש"ק אחר קידוש בא תרמ"ד שהי' הפארשפיל של בנו כ"ק עט"ר מהר"נ שליט"א בזה"ל, החודש הזה לכם כו'. כל ברה"ע הוא הכנה לגאולה, כדכתיב בראשית ברא אלקים איתא בשביל התורה ובשביל ישראל, החודש הזה לכם כל ההתחדשות מכל העולמות הוא בשביל ישראל. ראשון הוא לכם הקב"ה נקרא ראש וראשון הוא לכם, אלקי ישראל ולא אלקי המלאכים, ואתה קדוש יושב תהלות ישראל כל התנהגות והקיום מכל העולמות

מכתב הזמנה מהרה"ק מסדיגורה זיע"א לחתנו הרה"ק רבי ישראל שלום יוסף ממעז'בוז זיע"א

אך שנה זו, לא עת רקוד היתה, עוד בעת קביעת זמן החתונה אמר הרה"ק אדמוה"ז מסדיגורה לבנו הרה"ק מבאיאן, "באם יבצר מאתי לנסוע להחתונה, תסע אתה לבד". כמו"כ בראש חודש ניסן בעת שהתחילו בהכנת מלבושיו לחתונה כמנהג בית רוזין שבראש חודש ניסן מכינים גיזרת מלבושי חתן וכלה, ובו בזמן היה אדמוה"ז מחלק מזונות, אך הפעם שינה וצוה לבנו רבי יצחק זיע"א שיחלק הוא המזונות בהטעימו הרי אתה הוא המחותן. בעיני רוחו ראה, כי בשמחה זו כבר לא ישתתף

כו' ויצעקו בו' צעקו ע"י יראה דיסורים וזה וירא ישראל את ה'יד הגדולה אשר עשה ד' במצרים כו' ויאמינו כו', היו צריכים לראות מקודם ועי"ז באו ליראה ואמונה, אבל עתה כבר ראינו ניסי השי"ת ויש לנו אמונה שהשי"ת משגיח בכל יש לנו לירא מהשי"ת ולהאמין תמיד כדכתיב ראשית חכמה יראת ד', העיקר לחכמה לירא מהשי"ת לבד לא מעונש, היינו כשאדם מתבונן איך שבכל חיותו וכחו מחכמה כח מה אז ירא מהשי"ת לבד ית"ש, וזה וידעת היום והשבות אל לבבך כי ד' הוא אלקים, לידע בכל יום, ועשיותיו וכל מצוה, ולקשר בחיות השי"ת שבכל דבר אז והשבות אל לבבך בא עי"ז לירא"ה ואהב"ה כי ד' הוא אלקי"ם והכל חד. א"א אז היה ופרעה הקריב היסורים עשו פעולה שנתקרב עי"ז להשי"ת וירא ישראל כו' ויאמינו בד' כו' באו עי"ז להתקרב. אבל עתה אנו רואים שהיסורים הם מרחקים עוד ח"ו יתן השי"ת על כלל ישראל הטוב והשמחה ועי"ז יותר יתקרבו שיתקיים עבדו את ד' בשמחה, ועי"ז שמחה עבדו את ד' בשמחה, באו לפניו לפניו ברננה, עי"ז דעו כי ד' הוא האלקים, יבאו לאחדות כדכתיב ביום ההוא יהי ד' אחד ושמו אחד, עכ"ל"ק.

ובספח"ק אור ישראל מופיע התורה שאמר הרה"ק רבי ישראל מסדיגורה זיע"א בשלח תרמ"ד זול"ק:

אחר הקידוש בהיותו בהוסיאטין. היום הוא שבת שירה. הנה העיקר מה שאמרו ישראל שירה, מפני שהגיעו אז לאמונה שלימה להאמין בה' ובמשה עבדו. אשר בעבור זה לא נאמר שאמרו שירה בשעת קריעת ים סוף ונהפך הים ליבשה, כי עיקר השירה היה בעבור כי אחר קריעת ים סוף הגיעו למדריגת אמונה שלימה. וזהו שכתוב ויאמינו בה' ובמשה עבדו, אז ישיר משה ובני ישראל, כי כיון שהגיעו אל האמונה השלימה, אז היה ביכולתם לומר שירה. ובזה יובן הטעם והענין, מפני מה אליהו ואלישע ורבי פנחס בן יאיר אשר גם להם נעשה הנס הזה בבקיעת הירדן ובנהר ועברו ברגל (מלכים ב' ב) ולא אמרו שירה.

אלא הענין הוא, שהם היו צדיקים גמורים מקדמת דנא, ולא נתוסף להם שום דבר על ידי עצם הנס ההוא לומר עליו שירה. אבל ישראל אשר על ידי הנס ההוא הגיעו ובאו למדריגת אמונה שלימה, מפני זה פתחו ואמרו שירה ובעבור זה גם משה רבינו ע"ה שהוא הביאם לזה והכניסם אל האמונה השלימה הזאת, היה יכול גם כן לומר שירה. וזה שאמר הכתוב ויאמינו בה' ובמשה עבדו אז ישיר משה, כי על ידי שהוא הביאם וגרם להם האמונה בשלימות, לכן גם הוא משה רבינו ע"ה היה יכול לומר שירה עמהם.

שמחו בה' וגילו צדיקים והרנינו כל ישרי לב

תלוי בישראל, אם יש להם אמונה באמת בהשגחה פרטיות שהכל מד' אז כל הנהגה לטובה. וכן להיפך ח"ו ג"כ החודש הזה כל ההתחדשות לכם בשביל ישראל. ראשון של מקום מקבלים הם בראשון העיקר, והתמצית להא"ה ע, ולהיפך ח"ו ג"כ הכל בשביל ישראל גם בחי' השנ"ה דחמה שזה חלק אה"ע שהם לוקחים העיקר ח"ו וישראל התמצית, מחמת שאינם ראוים, כתיב ראשית חכמה יראת ד', ראשית דעה יראה ד', היינו בכל מצוה ועשי' מקודם צריך אדם לדעת שבכל דבר חיות ד' וזה כח הדבר ולקשר חיות שלו בחיות הדבר אזי מעורר כח הנשמה ויכול להעלות להשי"ת, זה ראשית חכמה ואז יראת ד' בא לירא מהשי"ת כדכתיב החכם עיניו בראשו להרא' ש' וראשון' שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה. ואז נקשרים הם בד' ומקבלים בראשון העיקר, כי ובטובו מחדש בכל יום תמיד מעב"ר, היינו ע"י הטוב שישראל עושין נעשה שותף להקב"ה במעב"ר, להיות אז החודש הז' ה"ה הט"ב לכם לישראל. ראשון הוא לכם לחדשי השנה, כל ההתחדשות מכל יום הכל ע"י הטוב שעושין ישראל כדכתיב רצון יראיו יעשה, ע"י יראה מד' עושין עת רצון עכ"ל"ק.

כנראה ביום ו' ערש"ק פרשת בשלח תרמ"ד נחגג ברוב שמחה וצהלה שמחת החתונה בעיר הוסיאטין בראשות אבי הכלה הרה"ק אדמו"ר רבי מרדכי פייבוש מהוסיאטין זיע"א, רבבות חסידים ואנשי מעשה הגיעו לחגוג את שמחת הנישואין יחד עם גדולי וצדיקי הדור. גם דודו של החתן הרה"ק רבי ישראל מסדיגורה זיע"א שכידוע כמעט לא יצא מחצר קדשו הגיע לחצר הקודש הוסיאטין לכבוד החתונה, גם באו ונתקבצו אנ"ש לחזות בנועם זיו האחים הק', שזה עתה הוכתרו וישבו על כס האדמו"רות וכבר יצאו להם מזוניטין, ושמם נערץ בפי כל.

לפנינו דברות קודש של אבי החתן הרה"ק רבי יצחק מבאיאן זיע"א ואחיו הרה"ק רבי ישראל מסדיגורה זיע"א שנאמרו בשב"ק פרשת בשלח תרמ"ד בעיר הוסיאטין.

בהגדה של פסח בית היין (כח:) מופיע ד"ת שאמר הרה"ק רבי יצחק מבאיאן זיע"א אצל שמחת הנישואין בזה"ל: ממורי קה"ק מהר"צ שליט"א שמעתי בהוסיאטין ליל ש"ק בשלח תרמ"ד על החתונה של בנו כ"ק עט"ר פע"ח ר' מנחם נחום שליט"א אמר הכתוב ופרעה הקריב, אי' הקריב את לבם לאביהם שבשמים, באמת טוב הוא להתקרב להשי"ת בלא יסורים אך אז היה קודם קבלת התורה הי' ההכרח להתקרב ע"י יסורים מאומות העולם. והענין כי האדם שיש לו לב נשבר ואמונה באמת ומשבר כל תאוות עה"ז, אז נתקרב לד' ובאם לאו מוכרח האדם לבא ליסורים, וזה ופרעה הקריב וישאו בני' את עיניהם

מִתּוֹךְ סֵפֶר 'אַהֲרֵן קָדוֹשׁ ה' תּוֹלְדוֹת חַיִּי וּדְרָכָיו הַק' שֶׁל הַר"ק רַבִּי אֶהֱרֵן מַסְדִּיגֹרָה זִיע"א חֲנֻמָּד לְעֵצָא בִקְרוֹב לְאוֹר עוֹלָם

נכתב ע"י פנ"ח הרב חנני' יו"ט ליפא שארף שליט"א

הזהר] וזהו אומר אני וילך משה" וכו'.
בקיץ האחרון לחייו, בשנת תער"ב,
חלה רבינו קשות ונאלץ לנסוע
פעמים מספר לעיר וויען, לשם
ביצוע ניתוח וטיפולים רפואיים,
אך אלו לא העלו ארוכה, ובחודש
האחרון לחייו, בירח האיתנים, כמעט
לא יצא מביתו.

בזמן שהותו של רבינו בעיר וויזען הגיע אליו לביקור אחיו הרה"ק רבי אברהם יעקב מסאדיגורה זי"ע"א וכפי שמעיד המכתב דלהלן מהעסקן הרה"ח ר' חיים ישראל אייז"ל וז"ל
בא"ד:

כבוד ידידי החבים מאוד כו' מור ברוין שי'
היום באתי בכלי-טוב חזרה מנסיעתי כי
מקאטוביין נסעתי לבקר את אבי שי' ואת
משפחתי בגאליציען והייתי בערים אחדות
ובאתי בדברים את הרבה נכבדים בדבר
אגודת ישראל.

...ביום ג' הייתי בווייץ ובקרתי את הרבי

מסאדיגורא אשר הנהו שם לרגל מחלת

אחיו [רבינו] ודברתי עמו לערך שלש שעות ע"ד האספה בקאטוביץ ותוצאותי'.

...עייף הנני מאוד מעמל הדרך לכן אקצר ולתשובתך אחכה כאשר

הבטחתני והודיעני מהנעשה.

אוהבך הדו"ש

חיים ישראל איין

צוואתו לבנו הקדוש

בערב יום הכיפורים בשכבו על ערש דוי קרא רבנו לבנו הרה"ק רבי מרדכי שלום יוסף מסדיגורה זי"ע"א וצויהו שלא יסרב לקבל את עול ההנהגה אחריו ואמר לו: "מיין טייערער בן יחיד, זאלסט דיך צו לאזן צו יודען, זאלסט מיט זיי שמועסן, און זאלסט וויסן אז מ'ווייל א טובה טוהן מיט יודען, מוז מען זעהן מ'זאהל זיי א טובה טוהן ברוחניות ובגשמיות". השומעים כבר הבינו כי נגזרה הגזירה ורבנו מוסר כבר את ההנהגה לבנו הק'.

את תפילות יום הכיפורים קיימו גדולי החסידים במגין מצומצם על מפתן חדרו. גם בזמן זה בו סבל יסורים מרים

[illegible]

מכתב מרבי אלטר אייזין ז"ל
אודות הסתלקות הרה"ק רבי אהרן מסדיגורה זיע"א

באחד משולחנותיו הטהורים בשב"ק פרשת ויחי תרע"ב - השנה האחרונה לימי חייו - אמר רבנו כדברים האלה: "שבע שנים, על דרך כי שבע יפול צדיק... וכשמתקן כל זה בא לבחינת ויקרבו ימי ישראל למות, היינו שבא למדריגות, ואז הצדיק מואס בכל הענייני עולם הזה ולא יכול לסבול עוד את ענייני הגשמיים ונסתלק מן העולם. (וזלגו עיניו הק' דמעות בעת שאמר זאת) ויקרא לבנו, היינו שהוא ממשיך את הקדושה לבנו, ליוסף" וכו'. ובשב"ק פרשת חיי שרה דבר גם מענין הנ"ל: "אומר אני שהצדיק בין שהוא חי מאה, בין עשרים, בין שבע שנים, שני חיי שרה, ופירש רש"י כולן שווין לטובה, היינו שנותנים להם שכרן שוה, שאפילו הצדיק שהיה חי פחות, נותנים לו שכר עבור אלו השנים שהיה יכול לחיות עוד" וכן רמז על כך בשב"ק פרשת וילך: "ואחרי שהצדיק מתקן את הכל אז הוא גבוה לעילא מן הדור ולא יוכל עוד לומר להם מאומה, ואמר בלחש, עס מאכט זיך אמאהל עד ווערט זיך שוין גאהר נסתלק, [קורה לפעמים שהצדיק גמר לתקן הכל בעולם ואז הוא מסתלק מהעולם

לילה, בשעות שלפנות בוקר, עם היוודע דבר הפטירה, העירו את כל תושבי העיירה ונשלחו מיד שליחים להודיע במהירות לכל הערים והעיירות שבסביבה. עם עלות השחר התמלאו כל רחובות העיירה באלפי חסידים ומעריצים המבכים את הכאב הנוראה. ההלווייה נועדה להתחיל בשעה אחת עשרה בבוקר ונמשכה עד השעה שתיים בלילה. בשעה היעודה התרכזו קהל הרבבות בשיירה ענקית אין סופית שנמשכה מפתח "ההויף" ועד לפתח בית החיים שמקומו היה במרחק ניכר מהקלויז הגדול, ביניהם רבים מצדיקי הדור ובראשם **רבוה"ק צדיקי בית רוז'ין, האהבת ישראל מוויז'ניץ**, אדמור"ם ורבנים, רבבות חסידים ומעריצים, כולם בוכים ומצטערים צער עמוק. זמן רב לא ראתה העיירה צבור ענק שכזה ובהם גם כאלו שלא השתייכו כלל לחסידות, אך באו להשתתף בכאב הנורא שפקד את העיירה. כשהגיע הארון לפתח בית החיים הצטופפו אלפים רבים שלא היה ביכולתם להכנס אל שטח בית החיים מחוסר מקום. כואבים ומיותמים חזרו אלפי החסידים לביתם כששמחת חגם הופרה.

ושם חלקת מחוקק ספון

מקום גניזת ארון הקודש נקבע בסמוך למקום מנוחת אבותיו הק', בסמוך לציון מרן הסב"ק מרוז'ין זיע"א בין מקום מנוחת אביו **הרה"ק רבי ישראל זיע"א** למקום מנוחת דודו הרה"ק **רבי שלמה'ניו מסדיגורה זיע"א**. - מעשה פלא מספר אודות זה החסיד **רבי אלטר אייזן** במכתב מיום ג' חשוון תרע"ג, שבועיים לאחר ההסתלקות, שכשהגיעו חברי החברה קדישא לבדוק את מקום הקבורה, ראו שאין מקום באוהל בו יוכלו להטמין את רבינו זיע"א. כשאמרו זאת לגדולי החסידים, שלחו הם את אחד מזקני החסידים להתייצב לפני מצבת קבורת אביו **הרה"ק רבי ישראל זיע"א**, ואמר בזה הלשון: **"יודע אני שאביו אהבו, ועל כן נא לעשות מקום עבור בנו..."** וכך הוה התחולל הנס ונעשה שם מקום כאשר התחילו לחפור **התרחב המקום עד שבעים ס"מ**, כאשר לפני כן היה שם רק חמישים ושבע ס"מ בלבד! והוא פלא. והיה במעשה זה קידוש ה'.

לא הזניח לרגע את עבודתו בקודש ודביקותו העליונה על אף מצבו הקשה, התגבר כארי וצם במשך כל היום במסירות נפש. אך מעט מחסידיו שהורשו להכנס פנימה, הרגישו שמצבו החמיר וימיו ספורים ביותר.

ביומא דהילולא של אביו הק' - **י"ג תשרי** - שלח לקרוא למקורבו הגאון החסיד רבי שלום יוסף הארצשטאק זצ"ל אבד"ק יוזעפאף שהיה כותב בקביעות את אמרי קדשו, וביקשו להשתדל להדפיס ולהוציא לאור את אמריו. [ואכן מיד אחר ההסתלקות התחיל בהדפסת הספר הק' "קדושת אהרן"].

אשכנזיה דרבי

בימים קשים אלו נשאו קהל החסידים תפילות ממעמקי לבם בקלויז הקדוש בחפצם לקרוע את רוע הגזרה. אך למגינת כל לב מצבו של רבנו הלך והחמיר, וביום השני **ג' דחול המועד** סוכות **י"ט תשרי**, לפנות בוקר - נתקדרו השמים בעבים וארון האלוקים נשבה. נשמתו של הצדיק הקדוש והטהור עלתה בסערה השמימה, בן שלושים ושש שנה היה בהסתלקותו ולא הגיעו שנותיו לשני חיי אבותיו הקדושים. גדולה וכואבת היתה המכה הנוראה שבה הוכן חסידיו ומעריציו בהסתלקותו בדמי ימיו, בהשאירו את כל העדה הגדולה כואבים ודואבים. הוא היה התגלמות מלאה ואמיתית של צדקות, טהרה, פרישות וקדושה, אך האילן הקדוש נקטע באיבו, וידם אהרן. וכלתה נשמתו לא-ל חי. ביומא דאושפיזא **דאהרן כהנא קדישא** - ביום בו נכנס בבריתו של אאע"ה, י"ט תשרי תער"ג כלתה נפשו של רבנו בערגה אל יוצרה וקונה ושבה בקדושה ובכל מיני טהרה, מזוככת בתכלית הזיכוך אל מקור מחצבתה לבוראה.

השבר היה עצום, והרגשת היתמות אפפה את קהל החסידים. כה גדול ובולט היה הכאב, עד שגם בכתבי העת הנכריים דיווחו בהרחבה על ההסתלקות והלווייתו ההמונית.

הלוויית המת

הלווייתו הגדולה מתוארת ברבים מהעיתונים שיצאו לאור בעת ההיא. על פי התיאורים, עוד באותו

* * *

The famous "Tzadick" of Sadagora, Rabbi Friedmann, died last month, at the age of thirty-five. The deceased was one of the most renowned of "Chassidim" in Galicia, and he enjoyed high esteem among the Orthodox Jews of Galicia, Bukowina and Roumania.

* * *

עיתון אודות ההסתלקות הרה"ק רבי אהרן זיע"א

VIENNA.

Shortly after the death of Rabbi Aron Friedmann, the "Tzadikim Rabbi" of Sadagora, a largely attended meeting of his adherents was held to discuss the appointment of a successor. Many renowned Rabbis were suggested, but eventually the choice fell on Mottel Friedman, the deceased's eldest son, who is only sixteen years of age. In accordance with the traditions of his family, he will act as head of the Chassidim Community and of the family. In the latter capacity he will, in addition to other obligations, have to support the family, which consists of six persons.

עיתון אודות ההסתלקות הרה"ק רבי אהרן זיע"א

1 בתקופת שלטון שונאי ישראל שם נחרב האהל, וכמה יהודים שהיו שם לקחו חומרי בניה שהיו מיועדים ע"י השלטונות לבניית גשר ובמסירות נפש בנו עם זה את

שנים קודם לכן, בשנה בה הוכנס רבינו בבריתו של אברהם אבינו. בליל הברית ה"וואך נאכט" של רבינו, נכנס אביו הרה"ק רבי ישראל זיע"א אל אביו מרן אדמו"ר הזקן מסדיגורה, להתייעץ אודות איזה שם יקרא לרך הנולד. השיבו אביו, הלא מן הסתם כבר חשבת בדעתך איך לקרוא לו. השיבו רבי ישראל, אמת הדבר, חשבתי לקראו בשם אהרן, כשמו של זקננו הצדיק מקארלין בעל ה"בית אהרן" היות ולא ניתן עדיין שם במשפחה על זקננו ה"בית אהרן" חשבתי

לקרואו על שמו. נאנח אביו אדמוה"ז

זיע"א אנחה גדולה ואמר יפה דיברת, השם אכן מתאים, והרי גם ה"בית אהרן" נקרא על שם זקנו, הוא הרה"ק רבי אהרן הגדול מקארלין... כך אמר ולא יסף. חסידים דורשי רשומות שמרו את הדבר בלבם וזכרו מעשה מופלא זה לימים יבואו, אך לא פסקו מלהתפלא ולהשתומם למה ירמזון מיליו השקולות בפלס.

שלושים ושש שנה חלפו מאז, ובאותו יום מר ירדו לסוף כוונתו ונתגלה פשר דברי צדיק, כאשר רבינו הקוה"ט זיע"א חי ל"ו שנה, בדיוק כמספר שנותיו של רבי אהרן הגדול מקארלין, ונסתלק באושפיזא דאהרן...

מעשה נפלא נוסף שהתברר אז לחסידים, קשור בפטירתו של רבינו, אמו של רבנו, הרבנית הצדקנית מרת אסתר בתו הבכירה של הרה"ק אדמוה"ז רבי יצחק מבאהוש זיע"א, נסתלקה אף היא בדמי ימיה, עוד בחיי אדמוה"ז מסדיגורה. מסופר, כי לאחר פטירתה נכנס אדמוה"ז אצל בנו הרה"ק רבי ישראל לקיים מצות ניחום

The famous "Tzadick" of Sadagora, Rabbi Friedmann, died at the age of thirty-five years. The deceased was one of the most renowned of "Tzadickim" in Galicia. He enjoyed high esteem among the Orthodox Jews of Galicia, Bukowina, and Roumania, and very large numbers of them, as also Jews from Volhynia and Lithuania, came to Sadagora to seek his advice. Although dangerously ill at the time, he caused the service on the Day of Atonement to be read in the ante-chamber to his sick room, and he fasted the whole day.

עיתון אודות הסתלקות הרה"ק רבי אהרן זיע"א

לבוא ולקבוע את חצר קודשו בעירם, בהבטיחם לבנות עבדו הויף חדש וקלויז גדול, וכן לדאוג לכל קהל עדת החסידים אשר יבואו להסתופף בצילו, כל זאת מרוב תשוקתם הגדולה להתקשר לרבינו בכל לב ונפש. בתשובה לשאלתם קם רבינו מכיסאו נעמד ליד חלון הבית, הצביע אל עבר בית החיים ואמר בפה קודשו: **"דאס איז**

מיין פלאץ"... [כאן הוא המקום שלי]. מפליא שאכן רבינו הוא האחרון מזרעו הק' אחריו של הסב"ק מרוז'ין שזכה להטמן באהל הקדוש בסאדיגורא.

שנותיהם של צדיקים...

מנין שנותיו עמד על ל"ו שנים בלבד, כמנין שנות חיי זקנו הרה"ק רבי אהרן הגדול מקארלין זיע"א שאת שמו נשא בקרבו, וכמנין שנות חיי זקנו המלאך הק' זיע"א שביומא דהילולא דיליה נכנס בבריתו של אאע"ה.

באותה שעה נזכרו ותיקי וגדולי החסידים במאורע מפליא שאירע שלושים ושש

Death of a Great Galician "Tzadick."

The famous "Tzadick" of Sadagora, Rabbi Friedmann, has died at the age of thirty-five. The deceased was one of the most renowned of "Tzadickim" in Galicia. He enjoyed high esteem among the Orthodox Jews of Galicia, Bukowina, and Roumania, and very large numbers of them, as also Jews from Volhynia and Lithuania, came to Sadagora to seek his advice. Although dangerously ill at the time, he caused the service on the Day of Atonement to be read in the ante-chamber to his sick room, and he fasted the whole day.

עיתון אודות הסתלקות הרה"ק רבי אהרן זיע"א

המובנה הגדול העומד עד היום כדי לשמור על שלמות המקום בקדושתו. ראה באריכות בירחונינו - גליון נ'.

סאדאגורער רבי געשטארבען

ר' אהרן פריעדמאן, דער בעריה מטער גוטער איד, שטארבט אין גאליציען.

(ספעציעלע קייבעל צו דער "ווארהייט")

בערלין, 2 אקטאבער. איינער פון דיא בעריהמטעסטע און פון גאליציען ווערט אהער געמערקט. איינפלוסרייכסטע רביים אין גאליציען. דעם, אז עס איז געשטארבען דער בעריהמטער סאדאגורער רבי ר' אהרן פריעדמאן. וואוסטער סאדאגורער רבי ר' אהרן פריעדמאן. ער האט געהאט א מאסע חסידים, און זיין נאמען האט זיך געהערט אויך אויף סער גאליציען. דער סאדאגורער רבי איז געווען

אבלים, וכך אמר לו: "יש לך שני בנים משה ואהרן, אם יעזור ד' ואריכו ימים, יאירו את העולם בתורתם", אולם לא אסתייע מילתא היות והעילוי רבי משה נפטר בדמי ימיו בהיותו בן י"א שנים, ואילו רבינו אף הוא כאמור לא האריך ימים ונלב"ע בן ל"ו שנה. לאחר שישב רק שש שנים על כיסא אבותיו הק'.

בנו ממלא מקומו

מיד אחרי שחזרו מבית החיים, קיבלו עליהם כל קהל עדת החסידים את מרותו של בנו יחידו הרה"ק רבי מרדכי שלום יוסף מסדיגורה זיע"א וקיבל קוויטלאך ופתח פיו באמ"ק. כשהרה"ק רבי יצחק מבאיאן זיע"א² עמד על כך שמיד יתחיל בהנהגת העדה למרות גילו הצעיר בהיותו אז בן ט"ז שנים בלבד, בהכירו את השגותיו הגבוהות כבר בשנים אליו.³

שלושים

השלושים של רבינו התקיימה בעיר סאדיגורא, ביום י"א חשון בראשות אחיו של רבינו ובנו יחידו של רבינו. אחיו של רבינו הרה"ק רבי שלמה'ניו זיע"א סיים מסכת טבול יום, מסכת ידים ומסכת עוקצים ממשניות טהרות, כפי שמופיע בתקנות חברת תלמוד תורה והלבשת ערומים בסאדיגורא.

נספח כתבי עת ועיתונות מפטירת רבינו

עיתון 'מחזיקי הדת'

ויבכו את אהרן כל "בית ישראל"

אהה ליום כי מר! וגדול צערנו אם הפעם נטל עלינו לעורר בגליון הראשון אחר החג תאניה ואניה. אבל הצור תמים פעלו כי גזר להפוך לאבל חגנו וביום א' בדחוקה"ס הסיר המצנפת והרים העטרה, לקח מאתנו מחמד עינינו ה"ה האדמו"ר הצה"ק ר' אהרן זצוק"ל הבכור לאחיו האדמו"ר"ם שליט"א מסאדאגורא נכד לאדמור א"ש אלקים רשב"י קדוש ישראל מריזין זי"ע ועכ"י.

בדור יתום הזה כל צדיק הנעדר מאתנו כאלו נהרס אחד היסודות מחומת בית קדשנו וע"כ אחי בני עמי קרחו ונחו על מותר הרה"צ מוה"ר אהרן זצ"ל. איש אשר אלפי עיני "בני ישראל" נשואות להיות להם לעיניהם, כי רוח ד' דבר בו.

עיתון אודות הסתלקות הרה"ק רבי אהרן זיע"א

בא השמש בצהרים! בחצי ימיו נלקח מאתנו, בבנו "הארן" הקודש. בן ל"ה נאסף נשמתו הטהורה לגנזי מרומים מפני כי מעוון הדור נאסף הצדיק בלא עת, וע"כ נתוודה כי אנחנו הקצרנו ימי הצדיק, וזאת נחמתנו כי הרה"צ ז"ל השאיר אחרינו בן יחידו ממלא מקומו בתורה וביראה הקודמות, והוא לאבותיו עטרה. "תנצב"ה" וימליך טוב בעד כלל "ישראל" ולא ישמע עוד שוב ושבר בגבולנו.

עיתון 'די ווארהייט' ביום כ"ב תשרי תרע"ג

סאדאגורער רבי געשטארבען ר' אהרן פריעדמאן, דער בעריהמטער גוטער איד, שטארבט אין גאליציען.

(ספעציעלע קייבעל צו דער "ווארהייט")

בערלין, 2 אקטאבער. פון גאליציען ווערט אהער געמערקט, אז עס איז געשטארבען דער בעריהמטער סאדאגורער רבי ר' אהרן פריעדמאן.

דער סאדאגורער רבי איז געווען איינער פון דיא בעריהמטעסטע און איינפלוסרייכסטע רביים אין גאליציען. ער האט געהאט א מאסע חסידים, און זיין נאמען האט זיך געהערט אויך אויסער גאליציען.

זכותו יגן עלינו

ועל כל עמו בית ישראל

2 וכלשון רבי אלטר אייזן ז"ל במכתבו ביום ג' חשון תרע"ג: ודע כי ב"ק אדמו"ר מבויאן שליט"א צוה לו למלאות מקום אביו הכ"מ זצוק"ל לה"ה.

3 באחד השנים באור ל"ט תשרי, יומא דהילולא של רבינו, ישב בנו הרה"ק רבי מרדכי שלום יוסף זיע"א בסוכתו בסעודת ההילולא, ואמר ד"ק אלו, וסיים: כגון אני שהנני היום זקן ואיש שיבה, ואילו אבי זיע"א היה בפטירתו בן ל"ו שנים במיטב שנותיו, או אז יראו את אבא מארי צעיר וגבוה ובעל שערות כהות, ואילו אני זקן וכפוף וכולי שיבה - אז ימלא שחוק פינו... (ישמח מלך ראה שם כל הסיפור באריכות).

תיאור חי מתקופה בצל קודשם של רבוה"ק זיע"א
מתוך מכתבים - כתבי הידים - מפי השמועה - כתבי עת ועוד.

הקלוז הגדול בעיר סאדיגורא במלחמת העולם הראשונה

חיילים לפני הקלוז בעיר סאדיגורא

הקלוז עם חיילים מאוסטריא

בעת פרוץ מלחמת עולם הראשונה בסוף שנת תרע"ד כאשר תרגו ותרג"ד ארץ ומלואה, ובני ישראל ניתנו למשוסה, נמלטו רבוה"ק זיע"א מהעיר סאדיגורא ועברו לגור בעיר וויען מחמת המצוק. העיר סאדיגורא היה ממש על הגבול של ממשלת אוסטריא-הונגריא, וקורבה אל חזית המלחמה, ולכן מרוב פחד מה ילד יום נמלטו רבוה"ק להעיר וויען שהיה מאוד רחוק מהחזית. בתחילת המלחמה נכבשה העיר סאדיגורא מתחת יד הרוסים ימ"ש ועשו חורבן בעיר, הרגו אנשים נשים וטף, ושרפו בנינים רבים, וביניהם שרפו גם את ההויף הקדוש של רבוה"ק זיע"א, אשר קנה מרן הסב"ק מרוזין זיע"א כאשר הגיע להשתקע בעיר, ובמשך השנים הוסיפו עליו עוד כהנה וכהנה. לאחר זמן כבשו ממשלת אוסטריא-הונגריא את העיר בחזרה, אבל מכיון שהעיר עמד ממש על הגבול בין המדינות השתמשו הצבא של ממשלת אוסטריא-הונגריא עם הקלוז הגדול בעיר ובניני ההויף הפכו לשטח צבאי לצרכיהם.

להלן נביא כמה תמונות מאותו תקופה כאשר הקלוז הגדול היה תחת ממשלת אוסטריא-הונגריא.

חייל מאוסטריא בבית החיים בסאדיגורא

חיילים בתוך הקלוז בסאדיגורא

החיילים מאוסטריא חוזרים לאחר שעזבו הרוסים

הקלוז עם הדגל של ממשלת אוסטריא

כתבי הסידים הראשונים

בעזרת אדון כל ובהשגחה פרטית מופלאה, אנה ה' לידינו אוצר המנוצר, כתבי יד נדירים של חסידים ואנשי מעשה, המכילים דברי תורה וסיפורים מה ששמעו מפי צדיקי הדור הקודמים וחסידים ישישים ממקורות נאמנים עד מאוד. כאשר רבים מד"ת אלו הם דברים חדשים שעדיין לא עלו על מכבש הדפוס ואינם מופיעים בספרי בית רוז'ין. במדור זה נביא מכתבים נדירים אלו.

אותי! אוי, אני פשוט לא ידעתי מה הוא היה. זה גרם לצחוק בשמים. ר' שלום הוסיף: "מכיוון שהפמליה של מעלה צוחקת, צוחק גם אני." לאחר מכן, בדיוק בשעה 12 הוא הסתובב אל הקיר ונפטר.

רבי אברהם יעקב טייטלבוים זצ"ל סיפר בשם אביו הגה"ח רבי ישראל מרדכי טייטלבוים זצ"ל כשהרבי הזקן מהוסיאטין נפטר, אשתו סיפרה את המעשה הבא בזמן שישיבה עליו שבעה:

פעם אחת בליל יום כיפור היא שמעה נשמה אחת דופקת על החלון ומוחאת כפיים ומבקשת: "רבי תן לי תיקון!" היא התחלחלה מפחד. הרבי מהוסיאטין הבטיח לנשמה שלא יוכלו להטריד אותה יותר, והורה לאשתו שלא תספר לאף אחד על כך, כי שמירת הסוד היא סגולה לאריכות ימים.

הרה"ח רבי אייזיק בארנשטיין זצ"ל סיפר, פעם אחת, כשהרבי מרוז'ין היה אצל הרבי מאפטא, אנשים הבחינו שבנוסף לכבוד שהרבי מאפטא ייחס לרבי מרוז'ין כנהוג, הוא גם סירב לאכול כפי שהיה נוהג בדרך כלל.

אז הרבי מאפטא הסביר: "מה אינכם מבינים? שבת היא בעלת הבית במהלך כל השנה. אולם, כשאורח חשוב מגיע, כמו ראש חודש, אז השבת נותנת לאורח את תפילת העמידה של מוסף. ואם אורח עוד יותר חשוב מגיע, למשל יום טוב, אזי השבת נותנת לאורח את כל התפילה. ובוודאי, כשהאורח הכי חשוב מגיע - יום כיפור - אזי כמו שהאורח לא אוכל, גם בעל הבית לא אוכל."

אף על פי כן, הרבי מסאווראן שאל את הרבי מאפטא: "היתכן?! כיצד הרבי הגדול מאפטא מתכופף בפני אדם כה צעיר, שאינו מלומד כלל ואינו בעל שם של גאון?"

ענה לו הרבי מאפטא: "כתוב במדרש: 'עתידין להיות תמימים יושבים בגן עדן עם אבות העולם' - מי שלא קרא ולא שנה." ובאוחז בזקנו, צעק הרבי מאפטא: "אני נשבע שהמדרש מתכוון לרבי הקדוש מרוז'ין!"

סיפר ר' וועלוועל כ"ץ ז"ל חסיד של ר' מנדלי מרימינוב היה פעם בווינה. באותה שנה לא היו אתרוגים בגליציה בכלל וכשהחסיד ראה אתרוג יפה מאוד הוא קנה אותו עבור ר' מנדלי. אחר כך, הוא ראה אתרוג עוד יותר יפה וחשב שמכיוון שהוא צריך לעבור דרך סאדיגורא אז את האתרוג שקנה לר' מנדלי הוא יתן לרבי מרוז'ין, ואת האתרוג היפה יותר הוא יחביא עבור הרבי מרימינוב.

כשהגיע לרבי מרוז'ין ונתן לו את האתרוג הוא ראה כיצד הרבי מרוז'ין הולך ונהייה בצער גדול. כעבור זמן קצר, שאל אותו הרבי מרוז'ין: "האם זה אכן האתרוג שלי?" אז החסיד נאלץ לומר לו את האמת. הוא סיפר לו את כל המעשה והראה לו את האתרוג שקנה עבור ר' מנדלי. אז אמר הרבי מרוז'ין: "זה האתרוג שלי!" והסביר: "בט"ו בשבט מראים לצדיק את האתרוג שיהיה לו בסוכות. כשראיתי את האתרוג ולא זיהיתי אותו פחדתי מאוד מכיוון שידוע שאם הצדיק מקלקל במעשיו, הוא לא זוכה לקבל את האתרוג שהראו לו בט"ו בשבט. לכן, כשהראיתי לי את האתרוג האחר, יראתי שאכן קלקלתי במעשיו שאיני זוכר. אולם, כעת שאני רואה שהאתרוג האחרון שקנית באמת יועד לי, אני שמח ורגוע."

הרב רייטער מפרוהובישט סיפר, ר' שלום מפרוהובישט נפטר בערב סוכות סביב 12 בלילה. לפני הפטירה הוא נעמד ויצא ממיתנו. הוא הכין עצמו לפטירה, הוא לבש קפוטת יפה חדשה וכרכה סביבו בחגורה. כשהביאו לו מים לשתות את גופו, הוא לא רצה להתרחץ. לאחר מכן גילו שאלו היו מים המיועדים לנטילת הידיים של הבוקר.

הוא הורה להרחיק אותו מהקיר ושאל: "מה השעה?" אמרו לו שרבע ל12, פתאום, הוא החל לצחוק. פעם אחת, פעם שנייה, פעם שלישית, ואמר להקהל שעמד סביבו: "החלה מהומה בשמים. המלאכים רצים מסביב וקוראים הכינו קבלת פנים לר' שלום. אז הס"מ ניגש ושאל למי הם מכינים עצמם בכזאת דרך. אז הם זרקו אותו החוצה. הוא שאל בפעם השנייה, וזלזלו בו שוב - מה הכוונה שאינך יודע מי הוא ר' שלום? אז הוא נזכר: זה שלום'קע? הו! איך הוא רימה

רצה מאד שפולין ינצח, ער"ה כשבאו על ר"ה אנשי בארדישטוב למאות, ה' משתוקק מאד לשמוע החדשות מבארדישטוב הגדולה וכשה' אחד מספר לו נצחון של פולין נכנס בו שמחה גדולה. ר' נחום שקראוהו נחומטשי הגבאי של הרוזינער, ה' בעל אכסניא חשובה לנכבדים, ובליל אדר"ה סיפר האורח ר' מרדכי מברדיטשוב נצחון גדול מפולין, בין האורחים המסובין. כששמע זה הגבאי הנז', אמר להאורח הנז' הפסדת הרבה במה שלא ספרת נצחון זה להאדמו"ר בשעת הקב"ש, אבל איעצך בוא עמי בבוקר בשעה 4 וחצי שאני מוזמן להכניס לו הקפה לפני התפלה, ואספר להאדמו"ר שיש אחד מבארדישטוב בבשורת נצחון לפולין, אין ספק שירשה לך האדמו"ר להכנס לפניו ולספר לו הנצחון

ואם לא בבוקר קודם התפלה, תכנס תיכף לאחר התפלה. וכן הוה וכשנכנס הגבאי עם הקפה, וסיפר להרוזינער, לא ענה לו הרוזינער אפילו דיבור הקל, לא אז בבוקר, לא אחר התפלה, ולא בכל יום ראשון ושני של ר"ה, וה' פלא גדול. מוצאי ר"ה אחרי ההבדלה כשעמדו סביבו הבה"ק, עם עוד שמנה חסידים במספר אשר הר"ר יוסף ישראל ה' מהשמנה, צוה להכניס לו הלולקע ועשנה, והתחיל הרוזינער לדבר עם בניו הק' בזה"ל, איר הערט קינדערליך מיין נחומטשי איז גיוויין אויף מיר שטארק ברוגז דיים ערשטין טאג ר"ה אין דער פריא, פאר וואס איך האב אים גארנישט גיענטפערט, איר וויסט פאר וואס, ווייל ווען איך האב זיך גילייגט שלאפן די ערשטע נאכט ר"ה, איך בין גיוויין נים ולא נים תור ולא תור, איז גיקומען צו מיר דער טאטע אין האט מיר גיזאגט מע וויל אויפן הימל אז דו זאלסט מסכים זאן רוסלאנד זאל גיווינען האב איך גיפרייגט פאר וואס ווענטזיך דאם אין מיין הסכמה האט ער מיר גיענטפערט ווייל די ביזט דער צדיק הדור מוז מען האבין די הסכמה פונים צדיק הדור, האב איך אים גיענטפערט, אז מע דארף יאה האבין מיין הסכמה וויל איך נישט בשום אופן מסכים זאן ווייל פולין מיז פריער ווערין גרוס אין דער נאך וועט ווערין יודין גיט, אידען קען נישט ווערין גיט ביז פולין וועט פריער גרוס ווערין, אט ער מיר גיזאגט אויז די וועסט נישט מסכים זאן וויל מען דיר צו נעמען פון דיים עולם אין מאכען א אנדער צדיק הדור, האב איך אים גיענטפערט איך גיי איין אויף דיים אין וויל נישט מסכים זאן, אט מיר דער טאטע גיזאגט איך בין אויף דיר גוזר בגזרת כיבוד, האב איך גימיזט נאכלאזען.

והעמיד הלולקע מידו, שלשה פעמים ובכל פעם אמר מתוך דאגה ויסורים נא ווען וועט פולין גרוס ווערין, אין ווען וועט ווערין אידען גוט.

הרה"ח ר' מתת' העלער ז"ל סיפר, פעם אחת, בערב יום כיפור במהלך הטיש, הרבי מרוז'ין פנה אל החסידים שישבו בטיש: "ילדים! עגלים מה אתם עושים בטיש שלי?!" החסידים נבהלו מאוד - אבל אף אחד לא זז ממקומו.

לאחר מכן הרבי מרוז'ין המשיך ואמר: "כתוב 'סור מרע ועשה טוב, בקש שלום ורדפהו' [תהילים לד, טו]. אם אתם רוצים להינצל ול'סור מרע', עליכם לפעול 'עשה טוב'. בנוגע ל'בקש שלום ורדפהו' - אתם צריכים לחפש צדיק (שהוא במדרגה של 'שלום') 'ורדפהו' ואתם צריכים לרדוף אותו - ואפילו שהוא רודף אתכם וצועק עליכם 'ילדים! עגלים!'"

לאחר הטיש, החסידים סיפרו האחד לשני מה הם חשבו בזמן שהרבי מרוז'ין צעק עליהם; כולם הרגישו אותו הדבר, ובזמן הצעקות חשבו ואמרו לעצמם: "שמע ישראל!" החסידים מרוז'ין מספרים שכל שישבו בזמן ההוא בטיש האריכו ימים.

מנהגו של הקדוש הרבי ר' הירש מרימאנוב ה' שלפני הליכתו לתפילת כל נדרי ה' יושב ומברך נשים. פעם הגיע זמן לכל נדרי, ולא הלך עוד להבמ"ד אלא היה יושב ומחכה לביאת האלטע ביידערין שלא באה עדיין. ספרו זאת להריזינער הק', אמר וואס איז אייך א חידוש ער איז דאך א כהן גדול, והכהן גדול לפני כניסתו לעבודת יו"כ פ' ה' עובר קודם את עזרת נשים.

פעם בחג הסוכות שאל הרוזינער זיע"א את הצדיק ר' נחמ'לע בן היוד הקדוש, וואס איז דער פשט פון הושענא שלש שעות, ושתק ולא ענה, אמר לו הרוזינער, פרשטייסטו קודם ביאת הגואל וועט זיין אזעליכע שלש שעות וואס ס'וועט נישט מייגליך זאן בשום אופן שבעולם אויס צו האלטין זיי. ע"ז ענה הר' נחמ'לע זצ"ל בדרך צחות דערצו האך איך א עצה, שאל לו וואס, אמר לו איך וועל צו נויף נעמען חסידים אין וועל גייען מיט זיי אין שיינק אריין אין מיר וועלין איבער טראגין די שעות. השיב לו הרוזינער גיט איז דיר וואס וועלין אבער נישט וויסין די עצה.

שמעתי מהחסיד הר' חיים ווייטמאן ששמע מפי החסיד הר"ר יוסף ישראל נכד הק' מבארדיטשוב זיע"א, מה ששמע מפי הק' מרוז'ין זיע"א מוצאי ר"ה שנת תקצ"א. אז ה' מלחמה בין רוסיא ופולין. הרוזינער

קלויזען

מדור מיוחד לשחזר ולהניח שם ושארית לקלויזען של בית רוזין אשר בעזה"ר נחרבו רח"ל. ידוע כי 'קלויז' הוא המקום שבו מתאספים החסידים ואנשי מעשה ועוסקים בתורה בתפילה ובעבודת ה'. 'קלויז' נקרא גם בשם 'שטיבל' (-בית קטן), ע"ש שהוא ביתו השני של החסיד, ושם יושבים יחד ולומדים יחד ושם הוא ביתם.

המשך קלויזען דחסידי באיאן

מאמר אחרון

גאליציע בזמן ההוא 4081 ק"מ מהעיר באיאן.
הרה"ח רבי חיים פוטרניק ז"ל מהחסידים בעיר.
מקור: כתבי רנ"פ.

בעז"ה במאמר הבא נתחיל לכתוב על קלויזען דחסידי פאשקאן ובקשתנו למי יש לו מידע על קלויזען דחסידי פאשקאן נא לשלוח להמערכת, בתודה מראש.

פ'. עיר טורצין (טארטשין -) במדינת וואהלין בזמן ההוא 3711 ק"מ מהעיר באיאן.
מקור: כתבי רנ"פ.

ע"ד. עיר איליששט () במדינת רומעניע בזמן ההוא 961 ק"מ מהעיר באיאן.
מקור: כתבי רנ"פ.

פ"א. עיר קריסלאוו (קריסלאווע - קריסלוב) במדינת ליטא בזמן ההוא 10861 ק"מ מהעיר באיאן.
'בעיירה רב היה מספר החסידים, רובם היו חסידי בויאן, סדיגורה, זינקוב ועוד', (מתוך הילקוט).
מקור: ילקוט ווהלין.

ע"ה. עיר פרהאביטש (פרוהוביטש - פרהאביטשע) במדינת רוסלאנד בזמן ההוא 3171 ק"מ מהעיר באיאן.
מקור: כתבי רנ"פ.

פ"ב. עיר וולציקס (וואלאציקס) במדינת רוסלאנד בזמן ההוא 1761 ק"מ מהעיר באיאן.
מקור: כתבי רנ"פ.

ע"ו. עיר טארניפאל (טורנופול - טארנאפאל) במדינת מזרח גאליציע בזמן ההוא 1781 ק"מ מהעיר באיאן.
בין החסידים בעיר היו ה"ה, רבי מנחם מאיר לבוב ז"ל.
מקור: כתבי רנ"פ.

פ"ג. עיר סטניסלאוו (סטניסלוב) במדינת מזרח גאליציע בזמן ההוא 1411 ק"מ מהעיר באיאן.
מקור: כתבי רנ"פ.

פ"ד. עיר קוצמן (קוצמאן) במדינת בוקאווינא בזמן ההוא 371 ק"מ מהעיר באיאן.
בספר תורה אור מביא שהיה חסידי רוזין בעיר אבל התפללו בנוסח וויזניץ.
מקור: כתבי רנ"פ.

עפענטליכער פראטעסט

מיר אונטערגעשריבענע בית החסידים אין בענדין דריקען אויס דעם שארפסטען פראטעסט געגען אייניגע שוהל-מתפללים, וועלכע האָבען זיך ערלויבט מבוזה צו זיין אויף אַ נידריגען אופן דעם חשוב'ען עסקן הצבורי ר' גרשון רעכניץ, וועלכער האָט גרויסע פערדינסטען אויפ'ן געביעט פון דער קהלה און געוועלשפּעליכע אינטערעסען. מיר וועלען אויף דעם ווי געהעריג רעאגירען.
בית החסידים פון:

אבסנדר, אמשינאו, באָיאן, גער, יואלבראָם, וואָלבראָזש, זשאָריק, כענטשין, סאַכאָטשאָוו, סאַקאָלאָוו, סקיערניעוויץ, סוכעדניאָוו, פילד, פילצוו, קראָמעלצוו, ראָדאָמסק, ראָספּשע.

קלויז דחסידי באיאן בעיר בענדין

ע"ז. עיר סטרוזניץ (סטראזשניץ - סטרוזניץ) במדינת בוקאווינא בזמן ההוא 391 ק"מ מהעיר באיאן.
מקור: כתבי רנ"פ.

ע"ח. עיר הורושוב (הורוכוב - ארכעוו) במדינת וואהלין בזמן ההוא 3201 ק"מ מהעיר באיאן.
מקור: כתבי רנ"פ.

ע"ט. עיר ביקובסק (בוקובסק - בוקאווסק) במדינת מערב

יוצא לאור ע"י מערכת ירחון בית רוזין שע"י ממלכת שיח אבירים

בנשיאות מורינו הרה"צ רבי ישראל שלמה חיים שארף שליט"א

להצטרפות להערות ולהארות נא לפנות לדוא"ל yarchonbeisruzin@gmail.com

עמ"י עש"ז

הזפיע ויצא לאור!

ההזמנות במייל של המערכת
כולל כ' גליונות ל"א - נ'

ניתן להשיג בחנויות הספרים בימים הקרובים